

ELŐFIZETÉS

HELYZEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEK:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hatásos példát sor egyszerre 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetilt
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.
Kisfalusi főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, november 7.

Nist elfoglalták a bolgárok.

(Kraljevo a németek kezére jutott.)

Budapest, november 6. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség tegnap Wisniwcyktől délkeletre a Stripa harc vonal ellen két erős támadást intézett. Támadó oszlopai, súlyos veszteségeket szenvedve, tűzünkben összeomlottak. Az oroszok végül úgy itt, mint Burkanowtól és Bréniaától keletre állásaikba vonultak vissza. Siniekowce körüli harcokban ötven tisztet és hatezer főnyi légénységet fogtunk el. A Styr alsó folyásánál támadásaink lépésről-lépésre tért nyervek.

Olasz hadszíntér:

Dél nyugati harc vonalon a csend nagyjában tegnap is tartott. Ehhez nyilván hozzájárultak az olasz legfelsőbb hadvezetőség hivatalos jelentéseiből ismert kedvezőtlen időjárási viszonyok. Az ellenségnek egyes pontokon ellenünk intézett támadását visszavertük. San-martino szakaszon mégközel harcok folynak.

Délkeleti hadszíntér:

Montenegról határon küzdő osztrák magyar csapatok tegnapelőtt rohammal vették be a Trebinjétől keletre Ilina Brdot és ezzel áttörték a montenegróiak főhadállását. Tegnap az ellenséget Klobukromnál visszavertük. Kövess tábornok hadseregének egy osztrák-magyar hadoszlopa a Klistra völgy szorosát, Aziljétől délre, elfoglalta. Egy másik a Jelicán túl és Caoaktól délkeletre szorította vissza az ellenséget. Kraljevót német csapatok megszállták. Odább délkeletre német és osztrák-magyar csapatok átkeltek a nyugati Moraván. Gallwitz tábornok hadserege közeledik a Krusevától északra fekvő völgy szorosához.

A szerbek hadászati legfontosabb városa Nis, a bolgárok birtokában van. A bolgárok Sokobanját és Lukovotól nyugatra fekvő magaslatokat is elfoglalták. Mindenütt sok polgári ruhába öltözött szerb katona szökevény kerül kézre. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A Pester Llyod tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Nis sorsa el volt döntve, amikor a bolgár csapatok elfoglalták a Kalafat magaslatot. Nis bevételét méltán állítható Belgrád elfoglalása mellé és nagy hatással lesz a szerb népre, a szerbek szövetségeseire és a Balkán államokra. Még alig két napi menet választja el a nisi bolgár csapatokat Gallwitz seregétől. A szerbek kénytelenek lesznek feladni a Morava szorosát. Sztalácsnál egyidejűleg két fontos átmenet a Moraván esett kezünkbe. Kövess tábornok német csapatokkal elfoglalta Kraljevót, osztrák-magyar zászlóaljakkal pedig Stubalt. A bolgároknak most már szabad az út Leskovác medencéjébe, sőt nem nagyok a nehézségek most már Prisztináig sem. Gallwitz serege és a nisi

bolgár csapatok egymást támogatják s átkarolással fenyegetik a szerbeket. Kövess serege még más nagy sikereket is ért el. Az egyik oszlopa már csak két napi távolságra van a szandzsáktól, míg támadásainkat a montenegrói északnyugati front ellen sikerrel folytatjuk. A Visegrádtól délkeletre előnyomuló erőknek napról-napra nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani. Mihelyt az egyelőre még hegyek által elválasztott oszlopok a Szerbiából Montenegróba vezető utat elfoglalják, a szerb visszavonulás katasztrófálissá válhat. Nis eleste nemcsak katonai fontossága, hanem közvetlen következménye a Nis-Szótia-Konstantinápoly vasútvonal szabaddátétele. A németek különben már Krusevác előtt állanak, ennek eleste is legközelebb várható.

Érintkezésbe jutottak a német és bolgár csapatok

(Erős harcok árán foglalták el a bolgárok Nist.)

Berlin, november 6. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Masigestől északra fekvő ujarhurh keleti részébe behatolt franciákat kézi gránát harcban onnét ismét kivertük. Egyébként a nap, részben élénk tűzerőségi harcok közt, lényeges esemény nélkül telt el.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Oroszok Dünaburg mellett áttörési kísérleteket époly eredménytelenül ismételték meg, mint előző napokban.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

A helyzet változatlan.

Linsingen tábornagy hadcsoportja.

Buthától északkeletre elfoglaltunk további orosz állásokat. Sieminkovcénél nyugalom állott be. Ellenséget a Stripa keleti partjára régi állásaiba vetettük vissza. Most lezajlott harcokban oroszok foglyokban 50 tisztet és mintegy 6000 főnyi légénységet veszítettek.

Balkán hadszíntér:

Nyugati Morava völgyében Caoaktól délkeletre folyik a harc. Kraljevót elfoglaltuk. Attól keletre üldözzük az ellenséget. Istubalt elértük. Zupanjevaoka szakaszon áthaladtunk. A Morava völgyében Obrez és Sikiricán túl nyomultunk az ellenség után. Csapatunk az éj folyamán rajtaütéssel birtokukba vették Varvarint. Több mint 3000 szerbet elfogtak. Kirvivirnál német és bolgár főhadierők harcoló csapatai egymással érintkezésbe jutottak.

Bojadjeff tábornok hadserege Lukovonál és Soko-Banjánál vissza vetette az ellenséget, több mint 500 szerbet elfogott és 6 ágyut zsákmányolt. Három napi harc után, tegnap délután a szerbek makacs ellenállását leküzdve, elfoglalták Nist, a megerősített fővárost. A város előtti terepen lefolyt harcokban a bolgárok 350 szerbet elfogtak és 2 ágyut zsákmányoltak. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szökött matróz szülei.

(Eltölt házaspár.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, november 6.

Prodanovics György tengerész 1913. májusában megszökött Pólából. Zágrábban civíbe állított, átszökött Belgrádba. A szerb fővárosból levelet írt édesatyjának. Prodanovics Péter eszterházi gardálkodónak, amelyben pénzt kért. Atyja küldött neki pénzt, édesanyja pedig elküldte ruháit. Prodanovics Belgrádból mindenfélre utaztatott, volt Szalonikiban, Alexandriában, Rómában és Nápolyban. Az atyja mindennová küldött utána pénzt.

A háború kitörése után a király amnesztiát adott a katonaszökevényeknek. Prodanovics Péter értesítette erről a fiát és kérte, térjen haza, felmentésért. A szökött matróz hazatért. A múlt év novemberében jelentkezett a pólai haditengerészeti parancsnokságnál. Azonnal letartóztatták, mert közben kiderült, hogy főbűnjére büntörvényeket követett el.

Ugy történt az eset, hogy az egyik pólai könyvtérkedő Belgrádból visszakapott egy zárt levelet, „elcsúszott ismeretlen” felirattal. A földő neve nem volt feltüntetve a borítékban, mint hogy azonban a könyvtérkedő cégjegyzése szerepelt rajta. neki kézbesítették a visszaküldött levelet. A tereskedő megállapította, hogy cégének nevével visszaadás történt, és a belgrádi elcsúsztattnak, amelyet ott a borítékban ismeretlennek jelöltek, soha nem küldött semmit. Adta a levelet a tengerészeti parancsnokságnak, ahol azt felbontották. A borítékban egy levelet és még egy borítékban zárt irást találtak. A levélben azt írta a földő a elcsúsztattnak, hogy a mellékelt levelet juttassa a szerb hadügyminiszterhez.

A tengerészeti parancsnokság vizsgálóbírája ezt a lepecsételt levelet is felbontotta. Ebben „11-es komité” aláírással a következőket írták a szerb hadügyminiszternek: „Pólában vagyok haditengerész, különleges alkalmazásban. A közhangulatból tudom, hogy a monarchia és Szerbia között az ellenségeskedés rövid idő kérdése. Azt is tudom, hogy ebbe Franciaország és Olaszország is be fognak avatkozni.”

A levélíró felajánlotta szolgálatait a szerb hadügyminiszternek. Ez az írás, a mely már Olaszország beavatkozásáról is beszél, még 1913. márciusában kelt, majdnem másfél évvel a háború kitörése előtt. Széleskörű vizsgálatot indítottak. Írásszakértők megállapították, hogy a titokzatos levelet Prodanovics György írta, aki a tengerészeti postán volt alkalmazva. A vizsgálóbíró a tengerészek kazaránvájába ment, hogy letartóztassa Prodanovicsot, az áruját azonban sehol sem találták. Nyolc napi szabadságot kapott, szabadságáról azonban nem tért vissza, hanem megszökött Belgrádba.

Prodanovics György, amikor az amnesztia után visszatért Pólába, nem tudta, hogy kikapott a levélírók. Amikor közölték vele a vizsgálat eredményét, bevallotta, hogy ő írta a levelet a szerb hadügyminiszternek. Azzal védekezett, hogy csak becsapni akarta a hadügyminisztert. Bajtársai mindiz „vadrac”-nak csúfolták, meg akarta mutatni, hogy ő jó hazafi. Pénzt akart kifizetni a szerb hadügyminiszternek, amit aztán osztrák-magyar hadi-élelőkre akart adományozni. A hadbírósg nem fogadta el a különös védekezését és a matrózt tízannyolc évi fegyházra ítélte.

Prodanovics szüleit fegyveres erő elleni vétséggel vádolta az ügyészség, mert amikor szökésben volt, pénzt és ruhát küldtek utána. Egy év alatt négyezeröttszáz koronát kapott hazáról a szökött tengerész. Prodanovics Péter és felesége azzal védekeztek, hogy fiuk önzülkossággal fenvegetődözött, ha nem küldenek neki pénzt. Ők nem segítették elő a szökését, inkább azt akarták, hogy hazatérjen. A törvényesek felmentette Prodanovicsokat.

Felelősség következtében az ügygyel tegnap foglalkozott a szegedi ítélőtábla felelőviteli tanácsa Ringhofer Lajos dr. tanácselnök elnöklésével. A vádhatóságot Szabó Gyula dr. helyettes ügyész képviselte, a vádlottat Kertész Zsigmond dr. védte. A felelőviteli tárgyaláson a pólai iratokat is ismertették. A tábla megsemmisítette a törvényesek ítéletét és Prodanovics Pétert tízennégy napra, a feleséget pedig nyolc napi fegyházra ítélte.

A harmadik hadikölcsön jegyzése Aradon.

— A tőkék mozgósítása. —

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6.

Ki lehet ma annyira elfofojt és tudatlan, vagy rosszakarú, hogy pénzt, — legyen az kevés, vagy sok, — dologtalanul, kamatozatlanul hevertesse odá haz? Aki ilvesmit eslelkszik ezekben a történelmi időkben, bizony nem kisebb ellenség az ellenségénél. Jól felfogott saját érdeke kívánja a hazájának elsőrangú szüksége van ma arra, hogy ne legyenek heverő tőkék, hanem csak dolgozók.

A harmadik hadikölcsön eredménye legyen hatalmas, melyre büszkén hivatkozhatunk. Legyen az mindnyáink személyes ügye, nagy vállalkozása, melyben minden tőkémet fektessük be a biztos győzelem szent reményében. A meddig az ország lakosságának csak három-négy százaléka jegyez hadikölcsönt, addig még nem mindenki tette meg kötelességét azok közül, akiknek ez módjában állana. Az a fontos, hogy minél többen sorakozzanak a zászló alá, hogy egy-egy kis összegű jegyzéssel is, de a kis jegyzések sokasága, — amint az első két hadikölcsön eredménye mutatta, — igen nagy tőkéket képes előteremteni.

Legyen ez az áltampapír: a hadikölcsönkötvény, a legnépszerűbb tőke-elhelyezés módja az országban, a legkisebb és legnagyobb tőkék számára egyaránt, mert emellett, hogy a legbiztosabb helyre kerül a pénz, ahol a legnagyobb szükség van rá, még szent kötelességet is teljesít mindenki, aki jegyez. Aki nem a harmezőn szolgálja most a hazát, annak ez a papír lesz a nemesi levele arról, hogy megtette kötelességét a nagyszerű időkben.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyezték ma: Vig Györgyné 50.000 korona, Steiner Vilmos 50.000 korona, Feith Alexander 15.000 korona, Feith Ferenc 15.000 korona, Rosenbaum Johann 15.000 korona, Orendi Márton 15.000 korona, Wittenberger Konrad 14.000 korona, Riepler Sándor 12.000 korona, Dautner Mátyás 12.000 korona, Schork Mátyás 10.000 korona, Ringeisen Balthazar 10.000 korona, Ray Sebestyén 10.000 korona, Kampf Péter 8500 korona, Rayer Lőrinc 8000 korona, Schneeberger Márton 7500 korona, Dombi Gergely 6000 korona, Geck Adám 6000 korona, Steiner Izsák 6000 korona, Steiner Ferencné szül. Habereger Mariska 5000 korona, Valóczy Dénes 5000 korona, Barenas Tamás

5000 korona, Schmidt Géza dr. 5000 korona, Réger Mariska 5000 korona, özv. Berger Salamonné 4000 korona, Pfeiffer Agoston 3500 korona, Körner Tibor 3000 korona, Klein Mór 2500 korona, Turneiss Róbert 2000 korona, Schenk Samu 2000 korona, Wulkolinszky Béla 400 korona, özv. Leipniker Manóné 400 koronát, összesen 307.800 koronát. Összes jegyzés eddig 9.166.700 korona. A folyó hó 4-én közölt 10.000 koronás jegyzést nem Hoffenpradl Frigyes, hanem Hoffenpradl István jegyezte.

Az Aradi Megyei Takarékpénztárnál a mai napig 5.400.00 koronát jegyezték.

Az Arad-Császai Gazdasági Takarékpénztárnál ma is serényen folytak a jegyzések, amelyek között helyet foglal örgrót Palavicini Jánosné 50.000 koronával. A mai jegyzésekkel együtt a végösszeg 3.400.000 koronára emelkedett.

Az Aradi Inar- és Népbanknál ma Németh József 2000 koronát, Bujdos Alajosné (Békécsaba) 1000 koronát, Vozár János (Békécsaba) 1400 koronát, Aetim H. Pák (Békécsaba) 1000 koronát jegyezték, kisebb jegyzések 1300 korona, végeredmény 1.840.150 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál 28.050 korona jegyzés történt ma délelőtt. Még pedig jegyezték: Zimmermann született Hollender Karola Tereszén-Teplie 10.000 korona, Cotilla Józsefné 2000 korona, Klemm Gergelyné Almáskamarás 1050 korona. A végösszeg 874.400 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma Lódas Péter 10.000 korona, Nagypéli Kisgazdák Szövetkezete 7400, Wittner József 2000 koronát jegyezték. A jegyzések végösszege 1.640.000 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál a mai napon 5200 koronát jegyezték, amellyel a jegyzések összege 466.400 koronára emelkedett.

A Viktoria Takarékpénztárnál ma 5300 koronát, összesen 790.000 koronát jegyezték.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál a mai napon Aradszentmártonból 40.500 koronát jegyezték. Nagyobb tételekben: Kempf Borbála 20.000 korona, Kempf Anna 8000 korona, Kempf Teréz 8000 korona, Minich Ferenc 1000 korona, Karl József 500 korona, Freisinger Teréz 400 korona. Kisebb tételekben pedig 2600 koronát.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma Lévai Adolf 2000 koronát, Kleer Pál 500 koronát, ifi. Illies Arzén es. és kir. 16. gyalogezredből zászlós 300 koronát jegyezték, egyéb jegyzések 1200 korona. A jegyzések végösszege 851.000 korona.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél ma 9600 korona utabb jegyzés történt. Az ószentannai elemi iskola 1950 koronát, az aradi írásigazgatóság tisztviselő kara 1800 koronát jegyezték. A jegyzések végösszege 936.600 koronát tesz ki.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Fehér zászlók és virágok a meghódított szerb városokban.

— Egy aradi tanár levelei a déli harcterről. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

A szerbiai előnyomulásról színes és érdekes vonásokat rajzolnak egy aradi tanárnak, J. Gyulának a szerb harctéren levő népfelkelő hadvezárnak bema írt levelei. Ezeknek a leveleknek tartalmából közöljük az alábbi kizsáktott részeket.

Október 14. Eddig minden jól megy; azt hiszem ma kézzel valami nagyobb tánc. Itt-ott eszva részletek; de a fő, hogy a mieink jól haladnak. Az ellenségnek tízszer annyi a vesztesége, mint a mieinknek. Az életmódunk primitív, de megszoktuk, s úgy élünk, mint az ő emberek.

Október 18. Tegnap nehéz napunk volt; az éjszaka hideg, esenya, szabadban hálunk, reggel szűrt négy támadás. Az ellenség hamar vonult vissza; elfoglaltuk az első községet. Csodás, megkapóan poékus hely, de teljesen néptelen. Csak néhány reszketős család maradt benne. Rögtön tovább, ma megint. Csak egy súlyos sebesültünk volt. Térdig víz és sár, — ez a legnagyobb kellemetlenségünk.

Október 14. Gyors tempóban vonulunk előre. Ma is nyitott kukorica-sátor volt az éjjeli kasszánk. (De legalább senki sem kért érte szálláspénzt.) Az ellenség teljes visszavonulásban van. A sártól és a víztől eltekintve paradicsomi vadregényes vidék ez, mennyi boldogság van itt feldulva. A lakosság kezd visszatérni. Abban a községben, ahol most vagyunk, a gyerek, asszonyfőle itt maradt, de a fegyverforobató ember teljesen hiányzik. Az itt maradtak már nem félnek annyira tőlünk...

Október 21. Tovább rohanunk megint, de az ellenség még gyorsabban vonul vissza. Tegnap erős napunk volt; és ez az eső, ez a sár! Ma kis szerb házikóban tanúszunk; primitív tűzhely, mellette a telefon, fölből földes szoba, — itt egész palotának tetszik. Itt is csak asszonyok és gyerekek vannak. Szép típus: a gyerekek erősak, övük gyönyörűnek mondható. Itt traktálunk egy négy éves szerbfiánvt; már úgy cigarettázik, mint egy nagy.

Október 24. Most hercegi otthouruk van. Gyönyörű szép ház, fűtött szoba, levegőszívó, ágyban hálás. A nép rokonszenves. A kik itt maradtak, nagyon meg lehetnek rémitve; mindentől fehér zászló és virág, még az ágyam felett is. Alázatosságukban ideadiák mindenüket, pedie látják, hogy az életük miatt nem kell rettegniük. Csirke, liba, kacska, malac bőven kerül elő; még borit is öltünk.

A vidék megkapó, erdős és ligetes, csupa családi ház látható. Az ősi patriarkális életmód megvilágosítása látható mindenütt. A hol vagyunk nagy, hatalmas hall van, ahol nyílnak a szobák. A szobákban kandalló; az izléses butorzat az elmenekült gazda jóléte és gazdagságára mutat. Holnapután ott leszünk, ahová tavaly indultunk.

Ma már kitisztult az idő és a szakadó eső alább hagyott. Jó kedvünk van, és ha valami lehangol, ennek az elhagyott, elpusztult országnak, meg a félénk szemű asszonyoknak és gyerekeknek látása. Azt is megszoktuk, akár az arcunkba csapódó srrat, az övig érő vihet és a gyors előnyomulást.

Lelkünk, melyen érzéketlenül átköltött és hidegen hagyott minden ószó énjét nem érintő fájdalom, most érzékenyen vibrál minden rezonére és néha egy érzék, hogy lelkünkre nehezedik, egészen századunk szomorúsága fájdalma, és sokszor a szívünkhez kapkodunk... hogyan fáj, tud még a mi szívünk fájdalmat érezni, mikor már a boldogság befogadására érzéketlen volt?...

És sokan, kiknek ajkairól a gondatlanság — de nem a boldogság — örök mosolya el nem tűnt, soha, most megváltozott, eddig ismeretlen érzelmektől áthatott lélekkel sirnak keserű könyveket egy-egy ismeretlen katona betegágyánál...

Szinte különös, hogy mi, kik csak az élet vigasztalban tudunk szórakozást és örömet találni, most mélyen meghajtott fővel szótlanul állunk meg a gyászinduló szomorú dallamának hallatára és könnyes szemmel kísérik a fekete lepellel takart virágtalan koporsót...

Egy könnyű ószó szélő légyan végigkúrtja a fákat melyekről sajtalannul, alig sejtethetően hull egy-egy levél. Ósz van... szomorú ósz... A száraz levelek halma mellett sétálva elábrándozom a tavaszról, az újjászületésről — az energia ébredéséről!

Most még rideg a napnak esője, erőtlenséggel még biztató mosolya — és minden levél lejt koppanással a gyászinduló szomorú akkordjaira emlékeztetnek...

De jönni fog ismét a tavasz, újjászület az élet és a nagy fényáradatban és virágzóban elhomályosulnak és a sötét felhőkkel övezett szomorú napok, ragyogni fog ismét a nap és sugarnak jóleső melegénél lepattan szívűkről is a jégburkok, és könyveinken át mosolyogva áldjuk majd a szenvedést, mikor majd a béke száll szívűnkre.....

(Sz. Z.)

Városatyja jelölés a negyedik kerületben.

(Just Ferenc és Koromzay Frigyes a jelöltek — Választói értekezlet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6.

Pártkülönböztetés nélküli népes értekezletre gyűltek össze ma délután öt órakor a Millennium vendéglő különtermében a negyedik kerület választói polgárai, hogy egyhangú lelkesedéssel Just Ferenc M. á. v. ügyvezetőt és Koromzay Frigyeset, az A. cs. e. v. érdekesi igazgatóját jelöljék városatyáknak, olyan férfiakat, akik nagy egyéni kiválóságuk, mint a város közgazdasági életében vitt előkező szerepük folytán egyformán predestinálva vannak arra, hogy a város törvényhatóságában helyet foglaljanak.

Zerkovitz Rudolf vasut-igazgató nyitotta meg az értekezletet, üdvözölve az egybegyűlteket. Utalt arra, hogy a mai viszonyok mellett, a világháború közepette a polgárság jobban szeretne volna, ha jogát egyáltalán nem kellett volna gyakorolnia.

— Egy komoly elő azonban — mondotta — még is indokoltá teszi, hogy összejöjjünk. Azok a mérhetetlen áldozatok, amelyeket a harcokban hozunk, hosszátartásúink hősiesség-elfeláldozása csak nagy válnak értékesekké, ha a harctéri eredményeket a békében majd kiadhatjuk használni, fejleszteni tudjuk. Felrozzunk azért minden pártsempontra, összegyűltünk, mint a negyedik kerület választóinak pártközi értekezlete, hogy olyan férfiakat jelöljünk a városatyai tisztra, akikben látjuk a képességeket, hogy majd a béke nagy munkájának meg tudnak felelni. Arad városa abban a szerencsés helyzetben van, hogy sok kiváló férfival rendelkezik. Mi azonban a kiváló köztől is a legkiválóbbakat választjuk ki: Just Ferenc Máv. ügyvezetőt (sajos éljenszés) és Koromzay Frigyes A. Cs. El. V. műszaki igazgatót (hosszátartó éljenszés.) Önök előtt nem titok, hogy Just Ferenc, aki közvetlenül a háború előtt nevesített ki helyettes ügyvezetővé a mint ilyen az ügyvezető tiszteit is betöltötte, a háború folyamán milyen munkát végzett, nem is két, hanem még több emberét. Önök tudják, hogy ha valaki végez olyan fontos munkát, mint a fronton álló katona, a vasúti munkája ma már nem kiegészítő, hanem ép oly fontos, mint a sorkatonáé. Ugyanilyen nagy munkát végzett Koromzay Frigyes (sajos éljenszés), hazánk első és legnagyobb magánvasútiának műszaki igazgatója. Nem volna irodomos — fejezte be szavait Zerkovitz Rudolf — most is olyan választási kampányt folytatni, mint békeidőben, ezért mellőzzük a gyakori összejöveteleket, mindenkit felkérek azonban arra, vigye lelkesedéssel győzelemre zászlónkat.

Erdős Dező M. á. v. főellenőr meleg szavakkal méltatta a jelöltek egyéniségét, majd ifjabb Vass Gusztáv utalt arra, hogy a város közönsége már nem egyszer igéybe vette a két jelölt munkáját, szaktudását a így kötelessége a város közönségének helyet adni a két férfinak a törvényhatóságban, hogy minél hathatósabban dolgozhassanak a város érdekében.

Végül Zerkovitz vezérigazgató kimondotta a határozatot, amely szerint a negyedik kerület választóinak értekezlete egyhangú lelkesedéssel Just Ferenc ügyvezetőt és Koromzay Frigyes igazgatót jelöli.

Komoly napok...

*

Most, mikor mindannyian intenzíven átérzük a szunnyadó energia ébredő keringését ereinkben és egész századok lázas lüktetése reszketi meg a lelkünket, úgy érezzük, mintha egy hosszú, mély álomból ébrednénk fel, melynek jóleső bágysága, még fátyolt von az álomszág színes sferái és a bennünket körülvevő szomorú valóság között, melyben e nehéz, nagy napokban élünk.

De csakhamar jöttek a komoly napok egészen sorozata, hozzánk is eljutottak a szomorú kiáltások hangjai, melyek reflexiái érzékenyen érintették lelkünket és fölráztak eddigi álombeli kábultságunkból — és mi, kik eddig könnyelműen, gond és mélyebb érzelmek nélkül játsva evettünk az élet nyugodt tengerén — küzdeni kezdtünk a viharral, kétségbeesett erőfeszítéssel igyekeztünk a szeles viharos napok leküzdésével a csendes rév felé közeledni és az elemeknek a titáni harca tanított meg bennünket élni!

A könnyelműen eltöltött, vig, gondatlan napok — helyet engedtek lázas, változatos sötét gondok-kai és szomorú érzelmekkel behintett komoly napoknak — szívűnkben pedig eltűnt a hajdani vig gondatlanság és helyébe költözött a részvét, a felebaráti szeretet, az élet szűrkességén feltülemelő szent kötelességérzet!

Újjászületett a lelkünk, újjászülettek érzelmeink és vágyaink, melyek kielégíthetetlenek voltak mindaddig, míg bele nem fulladtunk az élvezetek és könnyelműségek tengerében, most lecsillapultak, megnyugodtak és egy szent, komoly cél felé törekmenek.

Elcsapják az entente hadvezéreit.

(Uj offenziva készül nyugaton. — Reszket már Anglia ázsiai birtokai miatt is.)

Téviratt tudósítás.

London—Frankfurt, nov. 6.

Kicceréltk a hadvezéreket.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelent: A Daily Mail megbízható forrásból kéri, hogy legközelebb fontos változások várhatók az entente csapatok legtejsőbb vezetésében.

London. A Daily Express értesülése szerint körülbelül biztos, hogy a hadvezetőségben legközelebb igen fontos változás fog történni.

Közös offenziva új tervek alapján.

Kopenhága. A Politikon a katonai helyzetéről a következőket írja: Joffre londoni tartózkodását okkal hozzák összefüggésbe azzal a francia részről mind hangosabban elhangzó kívánsággal, hogy az angolok nagyszámú csapatokkal vegyenek részt a nyugati határ küzdelmében és a térvonal nagyobb részén mentesítsék a franciákat, ahol az utóbbiak még mindig a terhek kieneteléséért kénytelenek viselni.

Már közel egy éve, hogy az angolok millió seregekről beszéltek és íme, málna hónapok és a francia fronton küzdő angol sereg száma aránylag ma sem sokkal nagyobb, mint egy év előtt volt. Eppen nem véletlen, hogy az angol kormány most tette közzé az angol hadsereg eddig szenvedett veszteségeiről szóló hivatalos listát. Ez azonban nem hozta meg a kívánt hatást sem a semleges országokban, sem a franciáknál, mert ha csakugyan közel félmillió embert veszítettek is, mi ez a háborúban részvevő többi nagyhatalmak eddigi veszteségeivel szemben?

Kétségtelen, hogy Joffre egy újabb közös offenziva tervét is megvitatta Kitchener lorddal, mert szögyenykedés kudarca, hogy az óriási applommbal megkezdett szeptemberi offenziva sem a hatalmas eredménytelenséggel végződött. Nevezetesen az egyik legutóbbi francia jelentésnek az a pontja, mely „nagy eredményről” tesz jelentést akkor, amikor az a nagy eredmény 150 németnyi terület gyarapodását és 200 német katona foglyul ejtését jelenti ugyanakkor, amikor a németek a front egy másik részén 1200 foglyot ejtettek.

Ugy a nyugati, mint a keleti fronton ismét állóharok következtek be és nem igen bíszük, hogy Joffre és Kitchener minden megbeszélése ezen változtathatna. Oroszországban is mindent megtesz a hadvezetőség, hogy a német vonalat áttörjék, de minden eredmény nélkül. A németek erősen beáttájk magukat és annyi bizonyos, hogy az idei tél nem lesz az oroszok által annyira remélt 1912. És tavasszal, ha akármennyire is szaporítják seregiüket, aligha bírják a németek vasfalát áttörni.

Az angol király még Franciaországban van.

Bern. Daily Telegraph jelenti, hogy az angol király még mindig Franciaországban van. A walesi herceg azért utazott vissza Londonba, hogy megnyugtassa a királynét. Csak hazatérése után adta ki a sajtóiroda a király balesetéről és állapotáról szóló jelentéseket.

Az angol fiók-kormány.

Bern. A Daily Telegraph jelenti, hogy politikai körök szerint már kész az új Asquith-minisztérium rekonstrukciójának formája. Azzal a megoldási tervvel foglalkoznak, hogy a nagy minisztériumban egy kisebb háborús kabinet lesz, mely a következő hét miniszterből fog állni: Asquith, Grey, Lloyd George, Balfour, Bonar Law, Curzon és Kitchener. Ez a kisebb háborús kabinet naponta fog tanácskozni és nem a kormánynak, hanem a parlamentnek lesz felelős. Csak akkor lesz kötelező megállapodásait az egész kabinet jóváhagyása alá vinni, ha az új expedíció küldése vagy a háborús operációkban beálló egészen új fordulat teszi szükségessé az állásfoglalást.

Anglia megfenyegeti Perzsiát.

London. A Reuter jelenti: Anglia és Oroszország figyelmeztették Perzsiát, hogy az angol-orosz megegyezés Perzsia függetlenségének fenntartására érvényét veszti, ha Perzsia megállapodást létesít Németországgal és Törökországgal. Perzsia ama kijelentését, hogy az ilyen megállapodásról szóló jelentés alaptalan, kielégítőnek tartják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután „Bőregér” operett. Este: „Korzó szépe”, operett.
Hétfő: „Korzó szépe” operett.
Kedd: „Egy test két lélek” színmű, újdonság, először.
Szerda: „Egy test két lélek”, színmű.
Csütörtök: Gyöngyvírág kisasszony” operett.
Péntek: „Tatárjárás” operett.
Szombat: „Táncos huszárok” operett, új betanulással.

„A korzó szépe” ma megjelent az aradi színpadon és a jobb izlésű emberek esalódva állapították meg, hogy nem is olyan szép. A Blumenthal és Kadelburg előnyében ismert bohózatállító cég ezúttal silányabb minőségű portékával szolgált és ami vidámság a darabban előfordul, inkább a magyar fordítónak, Gábor Andornak az érdeme. A szerzők ügylészik, már kitértek a színpadi témakörből, de mivel operettet írni mégis csak muszáj, a színház halálos konkurenciájához, a mozihoz fordultak, innen merítve ötletet, amely azonban túlságosan sovány. A kikapós térj a Dunaparton élénk kalandba bocsátkozik a korzó szépevel, aki direkt erre a célra szerződöttetett tagja egy filmgyárnak, mozikép készült az igazán jelenetről és mi sem természetesebb, minthogy a képet először is a feleség és az anyós nézik végig. A tragikus bonyodalom csirája ez a mozielőadás, melynek még beláthatatlan következményei vannak. A korzó szépe nek ugyanis férje is van, egy harkulesi orejú műbirkozó, aki tudomást szerez a filmről és bosszút esküszik. Csak a darab végén tudja meg, hogy felesége csupán a filmgyár számára flirtolt, és ezzel az összes szereplők, valamint a közönség nagy megnyugvására kiengesztelődik. A díjbirkózóért különben elismerés illeti a szerzőket, mert ha ő sem volna, akkor egyáltalán nem lehetne nevetni a darabban, míg így még erre is alkalom nyílik.

A szereplők mindent elkövettek, hogy az előadás pótolja a darab sivárságát, és igyekeztek meg is volt az eredménye. A közönség elég jól mulatott és sűrűn megismételtette a kedves zeneszámokat. Holländer Félix írt a darabhoz fülbemésző, dallamos melódiákat,

amelyek jobb librettót is érdemelték volna. A fő női szereplő Horváth Mici, mint mindig, ma is nagyon bájos volt és finom, kedves alakításával méltán részvett arra a tündetően meleg fogadtatásra, amellyel a közönség minden megjelenésénél fogadta. Nagyon tetszett Járai Böske a feleség szerepében. Megérdemelt sikere volt Ligeti Margitnak is, hatalmas taps kísérette első felvonásbeli táncszámát. A darabot mégis Győző vitte sikerre, mint díjbirkózó, már ügyes maszkiával is kacagásra ingerelte a nézőket. A többi szereplők, Járai, Barics, Polgár és Bankó is jók voltak.

„A korzó szépe” pesti előadását mozikép is tartják, ami Aradon elmaradt. A darabnak így hamarabb véga volt. (F. L.)

* A színház hírei. A jövő heti műsor. A jövőhétre ismét van egy érdekes újdonság „Egy test, két lélek”. Lendau Pál színműve, melyet Baria Lajos fordított a Víg-színház részére, ahol az állandóan szüfolt házakat vonz, a rendkívül izgató, érdekes színmű kiválóan előszíni szereposztásban kerül bemutatásra, melyben a társulatnak csaknem összes tagjai részt vesznek. Azonkívül felújítja a társulat a „Táncos huszárok” pompás operettét, a fő női szerepben Horváth Micivel és a „Tatárjárás” operettét, szintén előszíni kiosztásban. „A Bőregér” Strauss elővételien operettje ma délután 8 és fél órakor kerül előadásra és este 7 és fél órakor „A korzó szépe” új operett van műsoron. Holnap, hétfőn ismét a „Korzó szépe”. Keddén és szerdán Lendau Pál nagyhatású színmű újdonságára „Egy test, két lélek” kerül bemutatásra, a főszerepben Hoppesné, Szász Anna, Borosnyai, Hidvéghy, Deli, Kerész, Herold stb.

* Eredeti harctéri felvételek bemutatása a kulturpalotában. A mozi-színházak harctéri sorozatait élénk érdeklődéssel kíséri a közönség a olyan emberek, akik eddig nem voltak barátjai a mozinak, most elfáradnak az előadásokra, hogy a harctéri felvételekben gyönyörködhesseken. Mennyivel nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot azok az eredeti, közvetlenül a fronton készült képek, amelyek hadseregünk tisztjei készítették a most a honvédelmi minisztérium engedelmével ítékonvevő előadások keretében bemutatnak az ország népének. Az aradi Vöröskereszt Egyesületnek sikerült kieszközölni, hogy Aradon is bemutatásra kerüljenek ezek a harctéri felvételek. November 18-ikán, szombaton este fél 9 órakor és 14-én, vasárnap délután 5 órakor tartja meg a Vöröskereszt ezeket a mozielőadásokat a kulturpalota nagytermében népszerű beépődijak mellett. Az előadások pontos részleteiről a lapok útján fogja tájékoztatni a közönséget az egyesület.

* „Göre Marisa lakodalma” vasárnap az Apollóban. Elgondolható, hogy az Apolló-színház vasárnapi publikuma mily lázas érdeklődéssel várja Göre Marisa pompás filmkomédiáját: amelynek egészséges humora két nap óta harsogó kacagásban tartja a színház nézőterét. Göre bíró uram, Durbin's sógor, meg a Káta cigány lakodalmi kalandjainál jobb, kellemesebb szórakozást el sem tud az ember képzelni a kétszeresen emelkedik az Apolló vasárnapi műsorának értéke, ha tudjuk, hogy a falusi histórián kívül a Nordisk-filmgyár egyik legszebb drámája: A ráb asszony is vetítésre kerül. Ennek az idegfejtő drámának a pénteki és szombati előadásokon óriási sikere volt.

* A lemondás. (Nagy drámai sláger az Urániában.) A modern életből merített szép drámát mutat ma be a színház. Egy nő a dráma főszereplője, aki azok közül az érzékeny lelkűek közül való, akik abban lelik boldogságukat, ha mást boldogithatnak, Aurispának a híres drámaírónak házastársa, aki mellett két szerepet tölt be: megbecsülhetetlen munkatársa és gondos felesége egyszerű mint Egy nagy művét férjének dicsőretekkel és sikerrel előadják, de a vagyon és dicsőség elviszi a házastársak boldogságát. Férje szerelmes lesz drámája főszereplőjébe és az asszony méltatlan fájóalommal nézi férje és a színesző szerelmét, szinte esztéi nagy fájdalommal. Aurispán végül bántja lelkismerete a mély érzés láttára és visszatér hozzá. A regevényes, érzelmes meseszöveg, a kedves, bájos dráma hívei e képen nagy gyönyört fognak találni. — Megtérés, a legszebb női szereplő Schilá-kraut-film, legközelebb az Urániában. 5

Nis védte a szerb fősereg hátát.

— Földnélküli Péter csapatai kerültek a döntést. — A kilencedik bolgár divízió vonult be Nisbe. — Pasics nem bizik Nikitában. —

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Budapest—Bécs, november 6.

Szófia. A bolgár távirati ügynökség jelenti: Egy bolgár hadosztály bevonult Nisbe.

(Az Aradi Közlöny ma délelőtt rendkívüli kiadásban tudatta az örvendetes eseményt. A szerk.)

Nis elestének jelentősége.

Bécs. Nis egyedüli katonailag korszerű erődítményekkel ellátott városa Szerbiának. A Nisava folyó mentén fekszik, ez az ország második legnagyobb városa, 20.000 lakossal. A skupstina székhelye, számtalan főhivatallal. Igen fontos vasúti gócpontja a negotin—zajecsár—nis—szaloniki vonalnak. a belgrád—konstantinápolyi nemzetközi vonal főösszekötő állomása.

Nis elfoglalásával kezünkbe jutott a belgrád—konstantinápolyi vonalnak egy tekintélyes szerb része, Kruzevac elfoglalásával pedig a forgalom ezen a vonalon beállítható. Ennek fontossága a Kelettel való érintkezésre kiszámíthatatlan. Nis elestének katonai jelentősége óriási, mert ez volt utolsó számbavehető vára Szerbiának. Ennél természetesen csupán a morális jelentőség nagyobb.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Szófiából: Itteni körökben Nis bevételeit nagy horderejű katonai eseménynek tekintik. Nis elestével a bolgár sereg a szerb fősereg közvetlen hátában áll. A makedóniai bolgár sereg gyorsan nyomul előre Prisztina felé. A francia seregeket a bolgárok Krilavánál megtelepedésükre megtámadták és a Vardáron túl dobták. A franciák menekülésszerűen vonultak vissza. Az útszéli kórházakban számos osztrák-magyar katona volt, akik togságba kerültek. Most Szófiába viszik s felgyógyításuk után haza küldik őket. Nisbe elsőknek a kilencedik bolgár divízió vonult be.

Péter a belga király sorsára jut.

Lugano. A milánói lapok szerint a szerbek elhatározták, hogy döntő ütközetbe nem bocsátkoznak, mert az egyenlő lenne az öngyilkossággal. A tervbe vett áttörési kísérletet abból a célból, hogy az entente csapatokkal egyesüljenek, szintén elejtették. Nincs kizárva, hogy már a legközelebbi napokban a szerb király ép úgy, mint a belga földnélküli lesz s csak Anglia garanciáját fogja bírni.

Bécs. A szerb udvar most állítólag Mitrovicán van. Péter Nikita azon meghívását, hogy költözzék Cettinjébe, egyelőre visszautasította. Különösen Pasics ellenzi a Cettinjébe való költözést, miután nem bizik Nikitában.

Egy szerb ezred megadta magát.

Lugano. Szerb menekültek jelentik, hogy az útszéli ütközet után a tizenegyedik szerb gya-

logezred, amely makedóniakból áll, átment a bolgárokhoz.

Az entente balkáni haditerve.

Lugano. Entente-lapok híradása szerint a szövetséges nyugati államok hosszú tanácskozás után egységes balkáni offenzívában állapodtak meg. Az angol hajóraj szigorú blokádokat kezd a görög partvidék ellen s a szaloniki expedíciót támogatja a tenger felől, ugyanekkor az orosz flotta a bolgár partvidéket támadja, az olasz hajóraj pedig San Giovanni di Medua és több más albán kikötő elé vonul, hogy a szerbeket nyugat felé segítse. A tengeri akciókkal egy időben szárazföldi ellenoffenzíva is megindul, részben a bolgár-görög határon, részben pedig a Törökország felé vezető útvonalon. A szárazföldi operációk vezetésére Putnik vajdát, a balkáni terepviszonyok szakértőjét fogják felkérni. A nagy ellenoffenzíva előkészítésére tíz-tizenhárom napot szánnak.

A balkáni expedíciós sereg.

Berlin. A pétervári lapok jól értesült párisi forrásból jelentik, hogy most már négy francia és angol hadosztály vesz részt Makedóniában a bolgárok elleni harcban. Azt várják, hogy ez az expedíciós sereg a legközelebbi napokban újabb erősítéseket fog kapni.

A Szalonikiben eddig partraszállított s az expedícióra felhasználható katonaság 84.500 főre rug. Marseille-ben a csapatok összpontosítását gyors tempóban folytatják s a francia csapatok elszállítása után az angolok elszállítására kerül a sor.

Az albán partvidék különböző helyein francia és olasz flotta-egységek jelentek meg. Ugy látszik, arról van szó, mint szeptemberi katonai körökben vélték, hogy ez az expedíció a csapatok partraszállítására alkalmas kikötőhelyek megállapítása végett ment az albán partokra.

Még hat hétig?

München. A Riecs a balkáni stratégiai helyzetről írva, azt mondja, hogy hat hétig kell várni legább is, amíg a szövetségesek háromszázezer főnyi hadsereggel megkezdhetik az ellenoffenzívát. A központi hatalmak a szerb hadsereget megakarják semmisíteni, mielőtt az entente hadsereg megérkeznék. A németek azonban elfelejtik, hogy az egész szerb nép részt vesz a hadi operációkban és hogy az ország belsejében sokkal makacsabb harcok várhatók, mint a fronton.

A cár a déli harctéren.

Bern. Pétervárról táviratozzák, hogy a cár a trónörökösrel együtt a déli harctéren ment. A cár a galíciai, besszarábiai és bukovinai frontot akarja felkeresni. Ezek a pontok azok, ahonnan orosz seregeket akarnak Szerbia segítségére küldeni.

Szerbia nem számíthat Angliára és Franciaországra.

London. A Daily Chronicle hangsúlyozza, hogy Szerbia nem számíthat Anglia és Franciaország segítségére. Anglia és Franciaország becsületbelileg, vagy politikailag nincsennek kö-

telezve, hogy utolsó lehetőségig küzdenek Szerbia függetlenségéért, érintettségéért, mint Belgium esetében. Szerbia kizárólag Oroszország kiense volt. Mindamellet Anglia és Franciaország most elismerik, hogy Szerbiát segítség nélkül elpusztulni nem hagyhatják.

Just Ferenc

Máv. üzletvezető ünneplése.

Az aradi mérnök és építész-egylet összejövetele.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6

A Fehér Kereszt külön helyiségében ma este nagy és előkelő társaság gyűlt össze: mérnökök, a műszaki tudás és tevékenység aradi képviselői és a város társadalmának több vezető egyénisége. Az aradi mérnök és építész-egylet, amely az utolsó években ismét élénk, virágzó és szeretettel telt életet él, tulajdonképpen havonta szokásos társas összejövetelét tartotta meg, azonban az egyszerű, meghitt és kedélyes összejövetelektől ünnepep nőtt ki a mai este, mert a mérnök-egyesület tagjai megragadták az alkalmat, hogy nemrég magas pozícióba kinevezett kartársukat: Just Ferenc Máv. üzletvezetőt szeretetük megnyilatkozásával és jókívánásaikkal halmozzák el. Just üzletvezető, aki diplomás mérnök, Aradra jövetele után szeretettel sietett felkeresni az aradi mérnökök baráti társaságát és egyike volt azoknak, akik új, felélenkítő életet teremtettek az egyesületben. Ma azután a mérnök-kartársai és mindazok, akik az egyesülethez közelállanak, szeretettel köszöntötték az aradi üzletvezetőség új és nagytudású vezetőjét, mint a mérnök-egylet jóbarátját és hű tagját.

Az ünneplés családias hangulatban folyt le. A társas összejövetelről a közvetlen táviratot küldték Tolnay Kornél Máv. elnökgazgatónak: — Az aradi mérnök és építész-egylet szeretett kartársát Just Ferenc üzletvezetőt társasvacsorán ünnepli és ebből az alkalomból igaz tisztelettel és őszinte ragaszkodással üdvözlöi Méltóságodat. Virágh Lajos elnök.

A vacsorán részt vettek: Bogsán K. Acsev. tisztviselő, Borsos B. dr. megyei főorvos, Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató, Felletát Emil dr. Máv. fogalmazó, Finta Lajos kir. műszaki tanácsos, Hady Antal Acsev. tisztviselő, Hánn Alajos kir. főmérnök, Heinrich Gyula Acsev. mérnök, Herrling Gyula városi tb. főmérnök, Holló István Acsev. tisztviselő, Just Ferenc Máv. üzletvezető, Karsay Vallér Máv. főellenőr, Kelemen László Acsev. mérnök, Kemény Bertalan kir. műszaki tanácsos, Koromzay Frigyes Acsev. igazgató, Lócs Rezső városi gazdasági tanácsnok, Mészáros Dániel kir. törvényszéki bíró, Nachtnébel Odón városi főmérnök, Nagy Elek motoros vasúti főmérnök, Péterffy Andor kir. főmérnök, Pivny Aladár kir. mérnök, Somogyi Jenő Weitzer-gyári főmérnök, Sztankovits Miklós nyug. Máv. üzletvezető, Steiner Ferenc földbirtokos, Szabó István kir. jószágigazg. mérnök, Szathmáry Mihály nyug. Acsev. főmérnök, Szántay Lajos építész, Szöllősy Jenő dr. kir. törvényszéki bíró, Tóth Pál nyug. Máv. főmérnök, Tötőssy Géza kir. jogügyi főtanácsos, Vanicsok Ferenc Máv. mérnök, Vigyászó László Weitzer-gyári főmérnök, Virágh Lajos Százszéki társ. igazgató-főmérnök, Vojtek Kálmán Máv. mérnök, Zerkovits Rezső aradhegyaljai motoros vasúti vezérigaz. Zinner Béla Acsev. főfelügyelő, Skutetzky Lajos Máv. felügyelő, Németh Zsigmond Acsev. felügyelő, Mairovitz Emil kőbánya tulajdosos, Romeynik László nyug. főmérnök, Páll Miklós kir. erdőtanácsos, Schor Lajos Acsev. főfelügyelő, Fényes Dezső nyug. igazgató, Dörner János gyáros, Gergely Lajos kir. mérnök (Halmágyosucs), Petrányi János Máv. felügyelő, Mellinger József igazgató.

Élelmiszer-uzsora miatt letartóztatott bankár.

(Tizenegyezer korona adó és internálás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 6.

A Csáky-utca 8. számú házában négy év óta lakik Gourary Jules 82 éves bankár, aki Oroszországban, Klemencsukban született. Gourary 1911-ben jött Budapestre, itt bankbizományi irodát létesített, egy galíciai nőt vett feleségül s éppen házasságára való tekintettel történt, hogy a háboru kitörésekor orosz alattvaló létére nem internálták.

Gourary a magyar hatóságok elnézését azzal hálálta meg, hogy a bankbizományosságot felcserélte egy sokkal jövedelmezőbb mesterséggel: élelmiszereket közvetített nagykereskedői alapon s valóságos vezető tagja lett a pesti sugbörzének. Gourary gyakran fordult meg a Royal-szálló udvari kávéházában, ahol a galíciai menekültekkel tartott fenn összeköttetést. Sűrű érintkezése a galíciaiakkal felűnt a detektíveknek is, akik figyelmét kezdtek s naphosszat minden lépését ellenőrizték. A Csáky-utca 8. számú ház, amelynek első emeletén Gourary bankirodája volt, állandó megfigyelés alatt állott s ez az éber ellenőrzés sikerrel is járt.

A detektívek látták, hogy Gouraryhoz tömegesen jönnek naponta galíciaiak, olyanok is, akik délutánonként a Royalban százezrekre menő árúkéteket végeztek. Tegnap is többen voltak fenn az orosz bankárnál s a mikor a detektívek megkérdezték őket, hogy mi doluk volt Gourarynál, csaknem egybehangzón azt vallották, hogy könyöradományt kértek.

Tegnap délután a ház újból bucsujárás színhelye volt. Gourarynak rengeteg „könyöradománykérője” volt, de az egyik figyelő detektív ezek egyikében felismerte a Royal törzslétszámát, Waller Hermann rutkinski (Galicia) illetőségű kereskedőt, akit igazolásra szólított fel. Waller annyira megtiedt, hogy nyomban bevallotta, miért járt Gourarynál: 5600 koronáért heringet vásárolt Gourarytól.

A detektívek erre felmentek Gouraryhoz, majd előállították a főkapitányságra. Az őt kihallgató rendőrfogalmazó előtt bevallotta, hogy kávéval szokott kereskedni a háboru óta. Az Anglo-banktól vásárolt 6000 koronáért 50 zsák kávé, egyéb fizetést nem kötött. A fogalmazó erre telefonon kérdést intézett az Anglo-bankhoz, ismerik-e ott Gouraryt, mire azt a választ kapta:

— Gourary épen tegnap vásárolt kétszázötven zsák kávé 31.000 koronáért.

Amikor a rendőrfogalmazó a bank értesítését közölte Gouraryval, az megtört és bevallotta, hogy csokoládét, heringet, teát és szardíniát szokott kínálni a Royal-beli börziánereknek. Legutóbb 70.000 koronáért vett szardíniát, de már az egész készleten túl adott.

Gourary a háboru óta felhagyott bankbizományi irodájával és csupán élelmi cikkekkal börtözött. Amikor a lapokban olvasta, hogy az élelmiszer fizetésekre rájár a rud, sietve iparigazolványért folyamodott s azt az N. kerületi előjáróság két nappal azelőtt ki is állította neki.

A rendőrségen Gouraryt felkereste dr. László István pénzügyi titkár és 10.945 korona adót rótt ki rá. A szebében 60.000 koronáról szóló takarékpénztári könyvet találtak.

Gouraryt ma délelőtt átkísérték a VII. kerületi kapitányságra, ahol kihágás miatt folytatják ellene az eljárást, azonkívül intézkedés

történt arra vonatkozóan is, hogy Gouraryt, aki orosz alattvaló, a háboru tartamára internálták. Gourary intelligens ember, iskoláit Amsterdamban végezte és nem az oroszországi ghettókból került ki.

Cholnoky Jenő kettős előadása.

(A Kölcsey-Egyesület első zsurja. — Magyarország és a Balkán államok a világháboruban. — Kölcsey-ház Aradfalván.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6.

Két hét múlva vasárnap délután nyílik meg a kulturpalota nagyterme a Kölcsey-zsurok nagy és érdeklődő közönsége előtt. Amióta az egyesület elfoglalta új otthonát: ezidén a harmadik sorozatát kezdi meg irodalmi délutánjainak, amelyek rendezésénél mindig az a törekvés irányította az egyesület vezetőit, hogy jól, érdekeset, újat, vonzót nyújtsanak a nem csak szórakozni, hanem tanulni is vágyó közönségnek.

Az első, a kapunyitó Kölcsey-zsur ezidén egészen szokatlan érdekességet kínál. Mint az egyesület által már közzétett programmból ismeretes: az első előadó Arad régi, kedves és szeretettel hallgatott vendége: Cholnoky Jenő dr. lesz. A kolozsvári egyetem tudós tanára, aki szellemes és megnyerő előadásával minden alkalommal újra és jobban meghódítja közönségét kettős előadással kezdi meg a szezon november 21-én és 22-én.

Cholnoky dr. most közölte a Kölcsey-Egyesülettel előadásai programját és olyan gazdag, olyan csupa érdekes és aktuális tárgy előadásokra vállalkozott, amelyek közül egyet kiválasztani és a többiek elhagyni nehéz volt. Így történt, hogy az egyesület vezetői arra kérték meg Cholnoky Jenő dr-t: tartson ezuttal egy előadás helyett kettőt, két egymásra következő napon, amikor a két legvonzóbb, legérdekesebb háborus aktuális témáról beszél Arad előkelő közönségének, a Kölcsey-Egyesület tagjainak. November 21-én vasárnap délután öt órakor az első Kölcsey-zsur és az első Cholnoky-előadás szól Magyarország helyzetéről a világháboruban. A kiváló geográfus ismerteti hazánk földrajzi helyzetét Európában, a nagyhatalmak küzdelmének következményeit hazánk történetére és belevilágít azokba a kérdésekbe, amelyek mindnyájunkat érdekelnek: hogy mi lesz velünk a háboru után. Az előadás pártját — amely egyúttal már második zsurja lesz a Kölcsey-Egyesületnek — november 22-én hétfőn délután öt órakor tartja meg Cholnoky dr. és ez alkalommal a Balkán térszövet államalakulását ismerteti. Most, amikor minden szem és feszült érdeklődés a balkáni hadszíntér eseményeire irányul, kétszeresen érdekes a balkáni kérdés megoldásának mikéntjével, a Balkán-államok múlt és jövő alakulataival foglalkozó előadás, amelyet még vetítő képek gazdag sorozatával is illusztrál az előadó.

A kettős előadást a Kölcsey-Egyesület tagjai zsurjeggyel hallgathatják meg, amelyek a félévi tagsági-díj lefizetésével a kulturpalota könyvtárában átvehetők. Akik nem tagjai az egyesületnek, egy koronás belépő-jeggyel hallgathatnak meg egy-egy előadást. A Cholnoky-előadások külön belépő-jegyekből eredő jövedelmét az egyesület a kárpáti Aradfalván építendő Kölcsey-házra fordítja.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Orosz halászok a Balatonon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Balaton, október 6.

Mozog a Balaton napleáldozáskor. Alkonyati illatpárába szállnak a fürdőstrand ezerszínű virágrondói. Tüzzvörökre vedlik a vakító fehér hid, melyet az aranyáugárzás vert a széles vízre és a végében a másik parton ott izzik vérpirosan a nap, a zafirkák ég kerek vörös kapuja. A távolból különös rythmusu vágyódó, bus dalok hallatszanak. Amint lassan gyűlnék feléjük uszályos felhők, osodálkozva neszelnek rá az idekéklő legendás hegyek, a regényes esip-esup körvonala kis szürke romok, Csobánc, Tátika, Somlyó, a vágyódó bus dalok hallatára. A mélyek fővenyében most megemeli a hátát a tóisten, a vén Sió és a zöldszemű szellőtábor haragosan csapkodja hallábával a mély vizeket, míg a hullámszél a szürke csigák és kagylók közül a mélyekből a habzó felszínre jut. Tarajosan mozog a tó háta már a szürkeségben, csapkodják a hullámárkok, visszancok a partokat, apró villámcsapások világlanak le a feketés zöld síkokra. Olykor dörren, sirályok sikoltoznak és messze hallatszanak a különös rythmusu bus dalok, amelyekbe vidámabb lüktetés sohasem vegyül.

Hajó közeleg a készülő viharban, bodoran füstölgő, erősen igyekvő. Amint nő, közelebb jutván a fekete test, uszályok tűnnek fel mögötte, azokról vetődnek erre az ezerujju szél csikozta hullámokon a szomorú harmóniák. Messze országok fiait öntik belé a lelküket az éneklő szoba, halásznóták sirnak az ajkakon. Ismeretlenek, különösek, melyeket itt nem énekelnek, a bajkái messze vizeken, a Kaspi tengeren, az Aral tavon honosak a sóhajtó, vágyódó hangok, melyeket a esengő tenor, a lány basszus dédelgetve küld a levegőgöbe. Sokszor felbukkan bennük valami Tsajkovszkyból, epedve szerelmesek, templomi ájtatosak, mind moll hangnemből valók. Sem a somogyi halászegény, sem a vasbéli nem tud ilyen zord bánatosan keseregni, elnyujtva kiáltozni... Sárszürke emberek állnak, dolgoznak a nagy dereglyéken.

Sirnak a hullámok. A fátyolos esthomályban szuszogva küzködik a parttól visszacsapódó bösz hullámokkal a hajó, míg a széles tihanyi parton ki tud kötni a fehér acetylén fényeknél. És már sürgő, forog a sok sárga ember a fehér sugarakban és hull egymásra a Balaton töméntelen ficánkoló, csillogó hala, a süllő, a keszeg, a ponty, a harosa, a csuka és az őn, a compó meg a sigér. Átdánsos, nagy fogás, majd kétszer akkora, mint máskor. A halesomók körül öreg, borzos batuszu ködmönös magyar esoszog ide-oda.

— Há'szen szép volna a fogás — szól az érdeklődéshez a vén halász, de megelégednek uram a felével, ha az én fiammal halásznék. Messze vannak azok nagyon...

Az oroszok, minő halászok, lehetnek vagy százan, egy csomóba ülnek, megint énekelnek. A Balaton elesőndesül. A felhők közül olykor kibúvik a holdvilág és apró sellőszemek csillognak ki a foszforeszkáló hullámokból. A harmóniák pedig, a szomorkodók szállnak hegyen-völgyön keresztül napkelet felé. Valahol az Ural szakadéka fölött aztán találkoznak szintén utazó, bus, imbolygó, nekünk olyan ismerős dalok foszlányai!; összelelkeznek az elárvult hangok, szétválnak és szállnak, szállnak tovább, az egyik az ismeretlen titokzatos kelet, a másik az édes miénk lelkenedezve, hozzánk napnyugat felé. A balatonparti apró tények a víz szélére csillogó csikokat vonnak, az éjjeli szellő cserdesen ringatja őket.

(Doktor.)

Feloszlatták a görög kamarát.

— Románia vissza irányította az orosz hajókat. — Osszeül a bukaresti parlament. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Krisztánia, november 6.

Kopenhága. Az utolsó athéni hírek szerint tegnap délben a kamarát feloszlatták.

Görögország gyűlöli az oroszokat és az olaszokat.

Krisztánia. Az Aftonposten londoni levelezőjének alkalma volt egy neves görög íróval, Chryssanthepoulos-szal, aki a napokban érkezett Athénből Londonba, beszélgetést folytatnia, amelynek folyamán az író a görög nép hangulatáról informálta az újságírókat.

— Noha tagadhatatlan — mondta a többi közt. — hogy a görög nép körében az angolok és franciák iránt van szimpátia, de az is kétséget keltő, hogy a görög nép régen megszűnt érzelmi politikát folytatni.

— Franciaország és Anglia azt szeretné, ha Görögország kapná ki számukra a gesztenyét. Miért nem kívánják ezt Olaszországtól? Ez a nagyhatalom még az újat sem mozgatta Szerbia érdekében. Minden görög gyűlöli Olaszország mai politikáját, mert abban a hellénizmus legnagyobb veszedelmét látják. Olaszország egyeduralgó szeretne lenni az Adria-tengeren, amelyet „mare nostrum”-nak nevezett. Tőlünk Korfút követelik és az összes görög szigeteket szeretnék. Olaszország a régi római birodalmat szeretné helyreállítani, ez pedig következményében halálát jelentené minden görög ideáljának.

— Hogy Oroszországgal szemben miért viseltetünk ellenszenvet, az talán nem szorul magyarázatra. Az oroszok Konstantinápoly urai szeretnék lenni és ettől Isten óvja minden időkre a Konstantinápolyban és Törökország többi részeiben lakó görögöket. A törökök mindenkor koncilias viselkedést tanúsítottak velünk görögökkel szemben. Konstantinápolyban külön bíróságuk volt, saját görög iskoláikban fejleszthették nyelvüket és vallási szokásaikat. Ha azonban Oroszország jutna uralomra Konstantinápolyban, úgy az első naptól kezdve megkezdődne egy a görög nemzetiség végpusztulását jelentő amalgamizálási folyamat. Vallásunk az oroszokéval azonos s ez a körülmény egymagában is megkönnyítene az oroszok és görögök elvegyülését. Két vagy három generáció alatt minden görög elveszítené nemzetiségét. Így mindenki megfogja érteni, ha azt kívánjuk, hogy Konstantinápoly továbbra is török kézen maradjon.

— Az entente minden eszközzel azon igyekszik, hogy bennünket a háborúba való beavatkozásra bírjon. Eltellejt, hogy Konstantin királyi rendkívül erős akaratú férfi, akit nem lehet megfélemlíteni. De szem elől tévesztik azt is, hogy királynéknak az egész országban ma még sokkal nagyobb népszerűségnek örvend, mint valaha. És miért is bocsátkozzék a görög nép kalandba? Aránylag rövid időn belül két véres háborút kellett végigküzdeniök és a nép békét akar annál is inkább, mert a görög kereskedelmi flotta, mely több mint 400.000 tonnát tartalmaz, a magas szállítási tételek következtében a lehető legkedvezőbb fejlődésnek örvend. Éppen eleget tettünk az entente kedvéért, amidőn semlegességünket az ismert módon értelmezve, megengedtük az entente-csapatok átvonulását és azelőtt átengedtük a szerbek részére köldött muniókat és egyéb hadianyagot. Többet tőlünk nem várhatnak és legkevésbé azt, hogy saját érdekeinket feláldozva, a központi hatalmak ellen ragadjunk fegyvert.

Új összeköttetés Athén és Szaloniki között.

Lyon. A republicain jelű Szalonikiból: A Larissa—szalonikii vasutat, amely Athént összeköti Szalonikival, lázas sietséggel építik. Az építési munkálatokra a mozgósítás alól felmentett munkásokon kívül katonákat is

igénybe vesznek. A munkálatokat még éjjel is folytatják. A vasutvonal, amelynek nagy katonai jelentősége van, jóval korábban lesz üzembe helyezhető, semmint eredetileg tervezték.

Párisi tanár utja a monarchián át Romániába.

Budapest. A Pester Llyd jelenti Bukarestből: Laordolt párisi szemész-tanár egy hét óta Bukarestben tartózkodik, miután az anyakirályné csak általa akarta magát megoperáltatni. *Az osztrák-magyar kormány Laordottnak szabad utazást engedélyezett, ami mindenütt a legjobb benyomást keltette.*

Magyar hajó Ruszcsukban.

Bukarest. Ruszcsukba ma megérkezett a Tass magyar gőzös két monitor kíséretében.

Osszeül a parlament.

Bukarest. A román parlament november 28-án összeül.

Kitiltott orosz hajók.

Bukarest. Lapjelentések szerint tegnap este Turnu-Severinből a toryon íetelé öt orosz gőzös, egy torpedonaszád és öt Szerbia számára muniókat szállító uszály haladt. Valamennyi hajó a román lobogót viselte és két román hadihajó kísérte őket.

Olcsó rizs és olcsó zsir jön Aradra.

(Város és kereskedők együttes akciója. — Kocsin kicsempészett liszt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6

A közéletmezést egyedül csak a fogyasztó szempontjából szabad irányítani a hatóságnak, mert csak a fogyasztó az, aki nem tudja megvédeni az érdekeit. Mindenki más tudja, mert a háborúban csak a fogyasztó az, aki rá van utalva annak a helynek a piacára, ahol lakik. Aki a fogyasztó jogos érdekei ellen cselekszik, azt ártalmatlanná kell tenni, azt el kell az utóból távolítani. Vérré kell válniok eme szempontoknak, ha a hatóság jó élelmezési politikát akar csinálni, ha azt akarja, hogy a közönség a bizalmát meg ne vonja tőle.

Azonban minden olyan út, amely a közönség igényei kielégítésére vezet nyitva hagyandó és a tisztességes kereskedelem, amely a maga polgári haszna mellett az említett célt akarja szolgálni épen olyan támogatásra tarthat számot a háború alatt is, mint a békében.

Ezért nagyon helyesen cselekedett ma a tanács, mikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a két érdek összeegyeztetésével együtt akar szolgálatot tenni fogyasztónak és a tisztességes kereskedelemnek.

Ezt hangsúlyozni annál is inkább szükségesebb, mert nálunk meg van a hajlandóság az általánosításra és ha valamely foglalkozási ágbeli botlásáról kiséül valami, hajlandó a kö-

zönség az egészet halálos anatómával süitani. A tanács igen okosan cselekedett, mikor az aradi fűszerkereskedők érdekeit igen hathatós eszközzel támogatja, de egyúttal garanciát teremtett, hogy a fogyasztót se lehessen kizsákmányolni.

Egy bécsi bank, amely élelmiszeik behozatallal foglalkozik, mint már jeleztük — nagy mennyiségű zsirra és rizsre tett ajánlatot. Az aradi fűszernagykereskedők, minthogy csak a város részére hajlandó a hadügyminiszter külföldről származó cikkekre behozatali engedélyt kieszközölni, azt kérték a tanácstól, hogy egyesülhessenek vele a megrendelésben. Tegnap tartott értekezletükön összeállították a rendelést és így összesen tizenhárom waggon rizst, két waggon zsir szállítására ad a város megbízást a bécsi cégnek. A rizs körülbelül egy korona 30—40 fillérbe, a zsir három korona 50 fillérbe kerül. A tanács ma tartott üléséből perfektuálta a megrendelést, de egyúttal ígéretet vette a nagykereskedőknek és kikötötte, hogy a város révén megszerzett árukat csak a hatóság által megállapított áron adhatják el. Az ármegállapításnál a kereskedelmi és iparkamara közreműködését kötötték ki a kereskedők. A tanácsnak az ellen sincs kifogása, ha a kereskedők ebből az áruból a vidéknek is juttatnak.

Igen érdekes kérdés keretében nyitott segítséget utvanosak ma a tanács az iparnak is. Spitéter Rudolf pékmester szállítási igazolványt kért három waggon búzából készült finom liszt elszállítására. A búzát a vármezeje területén vette és őrlötte meg, a lisztet Aradra hozza, de csak a kenyér lisztet dolgozza fel, a finom lisztet elakarja adni máshová. A tanács szigorúan vigyáz arra, hogy Aradról liszt el ne menjen, úgy is eleget csempésznek ki kocsin, mert a miniszteri rendelet, amely a kivített szabályozza, megfeledezett a tengelyen történő szállításról. Hoesszu vita keletkezett az engedély megadása körül, végre is a tanács úgy határozott, hogy a kérelmezőnek a liszt behozatala alkalmából a legezigerubb ellenőrzésnek kell alávetnie az árut. Azt is kérte a pékmester, hogy itt Aradon, a Széchenyi gőzmalomba a részére őrlött hatszázötven métermázsza lisztből sültött kenyeret a vármezeje területére kivihesse. Igazolta a malom egy levelével, hogy ez a mennyiség a városi kontingenst nem érinti és minthogy neki joga volt szabadon vásárolnia, a malmot megbizta a feldolgozással. Erről azonban már hallani sem akart a tanács. Azt vitatták, hogy nem szabad szállítási igazolványt adni, mert ez a legnagyobb visszaélésre vezetne.

— Én pedig a miniszteri rendelet ellen nem cselekszem — mondotta Lócs Rezső helyettes polgármester — és felelősséget nem vállalok. Ha a kérelmező be tudja bizonyítani, hogy a szabad vásárlás alkalmával gondoskodott a lisztről, akkor a miniszter engedélyt ad a kivitelre és én ezt nem tagadhatom meg.

Minthogy a malom levelét igazolásul el kellett fogadni, a tanács kénytelen volt deferálni és a kiviteli engedélyt megadta.

Ezután az élelmezési bizottság javaslatával foglalkoztak és megrendelték egy waggon babot, valamint az ötvenes uradalomnál egy waggon borsót is. Megengedte a tanács, hogy a pékek tetszés szerinti sulyban süssenek fehér kenyeret. Az élelmezési bizottság ellenőrzésével és azok könyveinek vezetésével Exterde Kálmán báró helyettes főszámvevőt bizta meg a tanács és egyidejűleg felmentette őt a számvévőségi munkától, mert a közéletmezés ügyét tartja legfontosabbnak.

A pénzügyi reform.

(Dr. Hantos Elemér orsz. képviselő új könyve. — A pénzügyi reform. (Budapest, 1915. Kiadja a Pénzügyi Országos Egyesülése. Ara 2-40 kor.)

Bár az elmúlt évtizedek elméleti vitái után a pénzügyi reform kérdése a világháború tetőpontján került bele a gyakorlati politika sűrűjébe. Ami hosszú esztendőik szakmások munkáiban, irodalmi termékeiben kifejezni, leírni és megállapítani nem tudott, az a kormány kezdeményezésére a törvényhozás hatálya alá került eldönteni. Ezt az időpontot választotta dr. Hantos Elemér, hogy 10 éven át elsősorban megjelent tanulmányait a pénzügyi reformról összegyűjtse és az érdekeltek rendelkezésére bocsássa.

A hazai hitélet körjelenségeinek gyógyítására szerző már tíz év előtt megjelent munkájában igen egyszerű házi szert ismert fel a pénzügyi revíziók meghonosításában és megállapította, hogy a revíziók rendszeresítése, a magyar hitelszervezet az ország közgazdaságának jelentékeny kára nélkül, sokára nem várható magára. Hiteléletünk másik kirívó jelensége a pénzügyi rendkívüli elszaporodásban és ennek következtében a hitelviselés túltengésében látja. Ennek a jelenségnek oka is szociális természetű. A pénzügyi ellenőrzésének lanyhasága és a pénzügyi rendkívüli elszaporodása teszi elsősorban szükségessé a pénzügyi reformot. A pénzügyi reform szükségessége azonban korántsem jelenti a pénzügyi államrendszabályozásának szükségét. A beteges szimptomák, melyek hitelszervezetünkben elváltak mutatkoztak, egy különben egészséges és erőteljes organizmusnak kinövésai és ezért erősebb beavatkozás nélkül eltávolíthatók.

Bátran állíthatjuk ezért, hogy a magyar hitelszervezet a gazdasági és polgári szabadság létkörében keletkezve, fejlődve és megismosodva ma sem áll mögötte az ország egyéb gazdasági, kulturális, vagy politikai berendezkedésének.

A pénzügyi reformnak ezért kétős célt kell követnie. Erélyes rendszabályokkal kell megszüntetnie az elváltak jelentkező kóros tünetek okait másfelől azonban fejleszteni kell az óriási többségben lévő országos intézményeket azokon az alapokon, amelyek keletkeztek és megerősödtek.

A tervezett Pénzügyi Központ a reformot elsősorban a pénzügyi revíziótól várja. Ezzel helyesli azt az álláspontot, amelyet szerző a reform dolgában tíz év óta hirdet és amely ma már a hozzáértők közös véleményének mondható. Ami azonban a reform kivételét illeti, szerző álláspontja két irányban tér el. Először híve a kötelező revízióknak, vagyis annak, hogy a revízió az érdekeltek önkéntes szerveit államhatalmi és kormánybefolyás nélkül ajtessék meg úgy, ahogy ez a külföld számos államában és nálunk is a száz és száz román nemzetiségű intézeteknél sikerrel működik, másodsorban híve a kötelező revízióknak, vagyis annak, hogy a revízió terjedjen ki minden intézetre, ne legyen szabadalmazása az egyiknek és deklassifikálása a másiknak. Ezekből a szempontokból szívesebben látná, ha a revízió úgy a központi bank sorsától elválasztatnék és a revízió a pénzügyi intézetek olyan autonóm szerveire bízotnék, amelyek a törvényhozási kényszer folytán minden pénzügyi intézetnek be kell lépnie.

Ha szerző ezen eltérő álláspont ellenére is megnyugvással várja a Pénzügyi Központtól a pénzügyi revízió megoldását, ez azért van, mert bizik benne, hogy a pénzügyi intézetek szervezetének sikerülni fog céltudatos munkával a Pénzügyi Központtól teljesen autonóm szerveit fejleszteni, amely revizori tevékenységében ment minden államhatalmi és kormánybefolyástól, bankszerű feladataiban pedig nem lesz szorítkozni válságos idők, vagy válságba került intézetek kisegítésére, hanem állandó hitelforrás lesz a magyar hitelszervezetnek, amely mint az ország első bankja, a bankok bankja, kiváló hatással lesz az országos kamatlábra és egységesebb, tisztultabb fel fogást fog belevinni a magyar hiteléletbe.

Dr. Hantos Elemér hét tanulmányból álló vonzóna merít munkáját senki sem fogja mellőzni, aki a napirenden lévő pénzügyi reform és Pénzügyi Központ kérdésében állást kíván foglalni.

A Mester utolsó szerelme.

— Érdekes Ujházi Ede-ről. —

Sajtó iránti tisztelettel.

Ara, november 6.

A most rovatban lévő Mester utolsó évelről keveset írtak az öt éiparentáló, halhatatlan művészetének betűkből szobrot emelő lapok. Pedig annyira érdekes volt ennek a nagy színésznek egész pályafutása, olyan izgató, könyekig megható élete alkonya: a Mester legutolsó szerelme.

Tudjuk: az öreg emberek makacs elhatározásukban meg nem ingathatók és minél nagyobb ellenzésre találhatnak, annál jobban ragaszkodnak a vágyuk megvalósulásához, meg nem másítható elhatározásukhoz, nekik szent akaratukhoz. A Mester hatvanhét esztendőse korában szerelmes lett és nem tudta leküzdeni a vágyát, hogy azt az ifjú hölgyet, akiért hosszú éveken át szunyavádó szíve fölébredt, hitvesévé tegye. Azt mondták, hogy Ujházi Ede egész életében szerette a nőket. Ez igaz. De a nőket úgy látta, nem a szívvel, nem a lelke melegeivel szerette, hanem csak az érzékeivel. Másképpen talán meg se magyarázható, hogy hatvanhét esztendőse korában olyan forró lángolás ejtette hatalmába, amelytől nem tudott megszabadulni.

Ismeretes, hogy Ujházi két esztendővel ezelőtt egy nagyváradi szép fiatal szőke urhölgyet, — Csereyné Novák Margitot — vett feleségül. A Mester nagyváradi vendégszereplése alkalmával megismerkedett a banktisztviselő nevével és örök ifjú szíve ettől fogva nem tudott megnyugodni. Az sem titok, hogy a „világ”, a nagy galeottó kedvezőtlen kritikája emiatt igen sok szomorú napot szerzett a Mesternél lezálabb harminnégy esztendővel fiatalabb hölgynek. Az emberek nem tudták neki megbocsátani, hogy Ujházi öt választotta szerelmeseül. Mintha bizony ő tehetett volna erről, mintha egyetlen pillantásával is bátorította, élesztette volna az öreg művész rajongását. Ujházi Ede melankólikus késői szerelmének történetéről írván, önként kínálkozik az alkalom, hogy elégtételt szolgáltatassák a sokszor megbántott ifjú hitvesnek. El sorok írója hétélig közvetlen tanuja volt annak a harónak, amelyet akkor még Csereyné Novák Margit folytatott a boldogult Mester szerelme ellen. Ujházi két esztendővel ezelőtt is, mint évek óta minden tavasszal, Abbáziában üdült. A szomszédos Voloskában gyógykezelték Novák Margit asszonyt, aki akkor még a szorgalmas, egyszerű bankhivatalnoknak volt a felesége. A Mester valósággal betegnek érezte magát, ha egy-egy napon nem láthatta szerelmest. Akkor már hordárokkal a virágok tömegét küldöztette át a voloskai penzióba, sőt egy alkalommal este váratlanul ő maga is átjött, pedig az időben már egészen rövidlátó volt és két botra támaszkodva tudott járni.

— Atjöttem — mondta — hogy megnézzem, mit csinál az én szentem.

A vendégek előtt nem volt titok, hogy az egyszerű derék kievárosi fiatal asszony élete től fog dulódni ebben a küzdelemben, ép úgy, mint ahogyan a Mester halálát is siettelni fogja a fizikumát mérhetlenül ronsoló szomorú lelki izgalom. A hölgy nem egyszer könyes szemmel panaszkotta:

— En voltam a világ legboldogabb asszonya, amíg a Mester vonzalma felém nem fordult. Nem tudtam tőle elmenekülni, Maidnem minden héten lejött Nagyváradra és én lába igyekeztem elrejtőzni, fölkatartott és az öreg emberek makacs szerelmével ragaszkodott hozzám. En szépen magyarázgatam neki, hogy nagy különbség van közöttünk, neki is, nekem is jobb lesz, ha nem ismerjük egymást. De ő nem hallgatott rám. Azt mondta, hogy beleszáll, ha nem láthat, ha nem lehet a közlemben. Aztán jötték a lapok, folyton a Mester szerelméről írtak, engem megtettek ugynevezett híres nőnek, s az emberek túlzott érdeklődése felém fordult; amerre magfordultam, mindenütt suttogást hallottam: „nézd... ez az... Ujházi... igen szereti..., miért nem adja ki az utját...” Az idegeimet tönkre tette ez a hajsz, elmentem gyógyulást keresni és a Mester mindenütt utánam jött.

A Mester pedig így sóhajtozott nekem a lovrani Adria vendéglőben, ahova szíve hölgyét várta:

— En nem tudom mi lesz velem... Nem ismerem magamra... Belepusztulok ebbe a szerelembe...

— Ez csak hirtelen fellángolás... majd elmúlik, — vigasztalgttam.

— De már három év óta tart... te, én öngyilkos leszek, ha az az asszony nem akar a feleségem lenni.

...Az idén áprilisban újból láttam őket az abbázi sokadalomban. A Mester két botra, a feleségére Novák Margitra és egy szobaleányra támaszkodva topogott és bágyadtan nézte a gyönyörű napsütéses, örökké mozgó tengert. Megismert és megszólított. Már nem a szerelméről beszélt, hanem a háborúról, a véres csatákról, amelyre sokogó szívvel gondolt. Sajnálta azokat, akik odalent és odalent verekedhetnek és sajnálta önmagát, mert nem esélhetett a hörgő hősökkel.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bécs. Miksa főherceg, aki fertőző bélhurut következtében három heti szabadságot kapott, szabadságának hat heti meghosszabbítását kérte, mert csak a határidő leteltével lesz ismét frontszolgálatra alkalmas.

Zágráb. Az egyetem jogi fakultásának tanári testülete Jenő főherceg vezérezredesét és Boroevics gyalogsági tábornokot egyenrangúag disztorokká választotta. Skerlec bán a határozatot táviratilag tudatta Jenő főherceggel, aki melegenug táviratban köszönettel fogadta a disztoroktatust.

Bukarest. Holnap a román államvasutak főtisztviselőiből álló bizottság utazik Pétervárra, hogy Anglián, Skandinávián és Oroszországon át Romániába való áruszállítás lehetőségét tanulmányozza. Az utazásra az adott okott, hogy Bulgárián át menő vonalak, valamint a szaloniki—nisi vonal a Romániába való szállítás szempontjából nem jöhet már figyelembe.

Washington. Bryan megkezdte támadásait Wilson honvédelmi politikája ellen. Wilson programja fenyegetés a béke és az Egyesült Államok biztonsága ellen.

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kér!

Megsemmisített esküdtbirósági verdikt.

(Tévedés a vádlott terhére. — Az aradi törvényszék határozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától:

Arad, november 6.

Három napi tárgyalás után ma ítélethozatalra került a sor Perva Tamás bokszegei legény bűnügyében, aki tudva'evőleg asszal volt vádolva, hogy Ilka Mózes Juon és Moldován Ikva gazdákat utbaigazítás ürügyével becsalta a bokszegei erdőbe s ott Ikvát lesből lelőtte, Moldovánt súlyosan megsebesítette, majd Ikvát ki akarta rabolni, de ebben a járőrelők megakadályozták.

A három nap alatt mindegy husz tanút hallgattak ki, azonban tárgyi bizonyítékot egyik sem produkált, sőt a vádat csak gyengítette. Mind-mellett a királyi ügyészség a vádat fenntartotta s az általa proponált kérdések gyilkosság büntette, gyilkosság büntettének kísérlete és rablás büntettének kísérletére vonatkoztak. Ma délelőtt hirdette ki Bittó József főtárgyalási elnök, hogy a törvényszék milyen kérdéseket tesz fel az esküdteknek. A ténykérdéseket követő jogkérdések közül három azonos volt azokkal, amelyeket a királyi ügyész proponált, a törvényszék azonban még jónak látta a szándékos emberölés kísérlete és rablás kísérletére vonatkozó kérdéseket is feltenni.

A vád és védbeszéd elhangzása után zárt tárgyaláson az elnök kioktatta az esküdteket, majd a hosszas tanácskozás következett. A tanácskozás eredményét ismét nyílt ülésen hirdette ki az elnök: az esküdtek a jogkérdések közül azokra válaszoltak igennel, amelyek a szándékos emberölésre, a szándékos emberölés kísérletére és a rablás kísérletére vonatkoztak.

A bíróság visszavonulva tanácskozásra, alaposan megvizsgálta a verdiktet s végül úgy találta, hogy az esküdtek tévedtek még pedig a vádlott — terhére. Bittó József elnök hirdette ki a határozatot, amelynek indokolása kimondja, hogy a főtárgyaláson semmiféle tárgyi bizonyíték a vádlott ellen nem merült fel s ezért a törvényszék az 1914. XIII. törvényoikk 22. szakaszában lefektetett jogánál fogva az esküdtek határozatát megsemmisíti s az ügyet új esküdtszéki ciklus elé utalja. Perva Tamás ügyével így a februári aradi esküdtszéki ciklus újból fog foglalkozni.

Az aradi szépművészeti múzeumértékes letéttel gazdagodott. A csanádi székeskáptalan a kezelése alatt álló seléndi (silingyiai) Dezső Adám-féle kegyes alapítványi uradalom kastélyában őrzött családí arcképeket, tizenegy darab olajfestményt és két darab aquarellefestményt megőrzés és kiállítás céljából városunk szépművészeti osztályának engedte át. Az érdekes és értékes arcképek között van Ötvenesi Lovász Mihálynak (1716—1778.) és feleségének Kostyán Annának, Szentviszlói Deseő Adám kincstári főnöknak (1758—1807.) és feleségének Ötvenesi Lovász Antóniának és az alapítványttevő Deseő Adámnak arcképe. A képek értékét meghaladja annak a figyelemnek az értéke, amelyet a székeskáptalan és első sorban az alapítványi uradalom igazgatója dr. Szentkláray Jenő kanonok, hazánk kiváló történetírója városunk kultúrtörékvései iránt tanúsított.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Berlin Nis bevételének öröme a város lobogódiszben áll. Német, osztrák, magyar, török és bolgár zászlók lengenek. Az összes lapok ünneplik a város elesét, amellyel Szerbiát elérte méltó büntetése.

Berlin. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung írja Nis elfoglalása alkalmából: Szerbiát elérte méltó büntetése azokért a segédszolgálatokért, amelyekhez vétkes módon odaadta, magát a hitszegésért, amelyet Bulgáriával szemben elkövetett. Bulgária nemzeti érdekeiért harcol és a győzelem zászlóihoz csatlakozik, mert kiváló katonai képességek egyesülnek magas fokú erkölcsi erőben. Az érdekeik szolgálatában harcolnak a bolgárok, de egyuttal vállvetve küzdenek Németországgal, Ausztria-Magyarországgal és Törökországgal az európai béke biztosságáért.

Lugano. A Corriere jelenti: A szerb polgári hatóságok egy része Ochridába érkezett.

Szófia. Sawinski volt orosz követ, aki súlyos vakbélgyulladás folytán kénytelen volt Szófiában maradni, most már teljesen felgyógyult. Holnap reggel elhagyja Szófiát. A király szalonkoszt boosított rendelkezésére.

Szófia. Az 1895—1915. évi évtolyamokat, valamint a tizenkilenc évtől negyven évig nem szolgált férfiakat behívták. Bulgária újabb százötvenezer embert akar kiállítani. A felszerelés egy része a Dunán Vidinbe érkezett.

Bukarest. Annak igazolására, hogy mily kevésbé komoly az az egész akció, a melyet Filipescu a nemzeti ideálok megvalósításával kapcsolatban a kormány ellen indított, a Viitorul közli, hogy értesülése szerint Filipescu egyik bizalmasa előtt kijelentette, hogy most nincs itt a pillanat, amelyben Románia akcióba léphetne.

Rustochuk. Ma reggel az első osztrák-magyar Dunaszállítmány a Száva monitor kíséretében ideérkezett. A lakosság ujjongva fogadta.

Bécs. Az osztrák harmadik hadikölcsön eredménye több mint három és fél milliárd korona.

Az önálló nők.

Ez a téma talán soha sem volt aktuálisabb, mint a mai borzalmas időben, amely jóformán minden társadalmi rendet felforgatott. Háborús szele elsodorta otthonából a legtöbb férfit. Előtte inkább a férjeket és fiukat, de később még az apákat is, odaállítva helyébe az eddig gyöngének hitt nőt!

Külföldön nem újság az, ha a nő az élet küzdelmére lép. Ott már régen tere van a nőnek, nem úgy, mint nálunk, ahol az önálló nő bizonyos hidegség fogadja mindenfelé, esetlegesen egyéni kvalitása ellenére is. A nők nem szeretik, mert a maguk kicsiny munkáját lebecsülve látják általuk. A férfiak meg pusztán kenyérszerzésből, mert olcsóbb és velük majdnem egyenrangú munkaszerzők bizonyultak. Amde a változó viszonyok változtatják az embereket is. Hősökké avatják a higiénikus környezetben sípukult férfiakat. Rette-

netes borzalmai még a gyermek mesevilágát is kipusztították, kiölvén belőle a sok tündért, vizimánót, törpét és lidércet s benépesítette azt Hindenburggal, Szurmaival és Mackensennel, meg srappellel, torpedóval és gránátokkal!

De talán legnagyobb csodája a háborúnak, hogy férfivá oszította a gyöngét s az eddig a háztartási dolgokon kívül csak önkultuszt űző nőt! Nézzünk csak jól szőjjel üzletekben, irodákban és hivatalokban: mindenféle anyák és feleségek végzik — és jól végzik — a férfiak munkáját úgy, hogy amellet még régi hatáskörüket — a háztartást — sem hanyagolják el teljesen. Ez nem egyszer ámuló csodálkozással látjuk, hogy például nagy üzletekben a nő férje helyett nemcsak az adminisztratív ügyeket végzi el, de helyes üzleti érzéssel az egész forgalmat föllendíti. Nem is szólva most azokról a nőkről, akik a fizikai munkában — például utcaseprés — pótolják a férfit.

Nagy és messzekiható diadala ez a feminizmusnak, amiről a legmerészebb suffragettek sem álmodtak!... De milyen áron! — ...

És bizony, ha nem volna a dolog oly szomorú, hát jóízűen nevetnénk a sors maró ironiáján! Éppen abban az országban, melynek békés mozgalmi férfivá durvították a nőt, ott a félteteneket szülő, nagy idők küzdelmeiben gyáva asszonyává devalválódott férfi-nem irtózáttal vegyes félelemmel szavazza le az általános védkötelezettséget és küldi a harcterekre pénzen vásárolt zsoldos csapatait. Itt, abban a kalmárvilágban, el is hallgathatnak a feminiszek örökre, mert ott az egyenjogóság számukra csak értékesökkenést jelent.

Es ilyenkor még nagyobb büszkaséggel nézünk fel a mi asszonyainkra, akikről a férfit helyettesítő nagy, nehéz munkában sem paktant le az örök nőiesség zománcja. Mert anyák és feleségek, akikből csak az éj esőndie váltja ki a könyves, féltő aggodalmat távollévő kedveseier! De a kelő nap felszarítja a gyáva könyvet — és ők mennek ismét munkára fel!

S amig egyrésztől csodálattal adóznak a háboru szörnyű borzalmai között ezer hatállal szembenező hőseinknek, másrésztől lerakjuk a csodálat és elismerés babérágát a nő lábai elé, aki a jelenben méltó osztályosa a férfi sorsának, mert ő itthon folytatja a nehéz és fáradtságos küzdelmet a megélhetésért, a mindennapi kenyérért!

Éna.

II. Miklós a fronton.

(Hogyan él a cár a táborban?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 6.

Dubensky tábornok a következőket közli a cárnak az orosz főhadiszálláson folytatott életmódjáról:

A cár főhadiszállása Fehéroroszország egy városában van. A cár egy kétemeletes házában lakik, egy háló és egy dolgozószobája van. Ugyanazon az emeleten, közvetlen mellette vannak Frederik gróf udvari miniszternek és Wojeikow udvari katonai parancsnoknak a lakosztályai. Az első emeleten székel Nilow főhadsegéd, Dolgorukow herceg udvari marsall, Fedorow fősebzés és a cár íródája Drehtelen szárnysegéddel, továbbá néhány udvari szolgál.

A ház szomszédságában lakik a cár kíséretének: Cyrill Wladimirovics nagyherceg, Boris Wladimirovics nagyherceg, Pavlovics Dimitrij nagyherceg, Grabbe gróf, a császári kíséret parancsnoka, Sablin szárnysegéd és még néhány előkelő személyiség.

A cár reggel 9 óra után felkel és tábori uniformisát felöltve, a vesérkarhoz megy. Ott együtt dolgozik Alexejew Wassilyevics Mihály tábornok, vezérkari főnökkel és átveszi a frontról érkező jelentéseket. Délben főleg óra táján visszatér lakásába. Közben gyűlekeznek az étkezéshez meghívottak. Az állandóan jelenlevőkön kívül még meg szokták hívni az angol, francia, belga, szerb, montenegrói, olasz

és japán katonai altasékat. Az étkezésnél bort nem szolgálnak fel.

Délután két órakor a dolgozószobájába vonul a cár, ahol a jelentéseket veszi át. Azután másfélórás autó-sétát tesz, kíséretének néhány tagjával, a várostól mintegy husz versznyi távolságban. Este fél 7-kor van az ebéd. Kilenec órakor a cár ismét dolgozószobájába vonul, ahol késő éjszakáig dolgozik. Ha valami fontosabb esemény fordul elő, Alexejew tábornok éjjel is a cárhoz siet, hogy jelentést tegyen.

Meghívó.

Az I. kerület nemzeti munkapártjának tisztelt tagjait a folyó hó 7-én, (vasárnap) délelőtt 11 órakor a Fehér Kereszt külön termében tartandó jelölő értekezletre tisztelettel meghívja:
az elnökség.

Meghívó.

Az II. kerület nemzeti munkapártjának tisztelt tagjait a folyó hó 8-án, (hétfő) este fél 9 órakor a Fehér Kereszt külön termében tartandó jelölő értekezletre tisztelettel meghívja:
az elnökség.

— **Ujházi Ede temetése.** Budapestről jelentik: Óriási részvét mellett kísérték ma utolsó útjára a legnagyobb magyar művész tetemét. A temetés a Nemzeti Színház csarnokából történt. A ravatalnál *Hoppál Benő* református lelkész, *Tóth Imre* igazgató és *Gaal Gyula* a temetőben, a Deák mauzóleum mellett lévő disz-sírhelynél *Mihályi Károly* bucsuztatták a nagy halottat.

— **Urbán Iván báró megsebesülése.** *Urbán Páter* báró táviratot kapott az olmtz. katonai kórház parancsnokságától, amelyben arról értesítik, hogy fia, *Iván báró* ott fekszik sebesülten. A fiatal báró, aki augusztusban, miután a harctéren szerzett súlyos betegségéből felépült, másodszor ment vissza csapatához, *Linsingen* tábornagy hadseregében teljesíti hőiesen honvéd kötelességét. Az a huszárezred amelynek katonája, már hónapok óta folytat nehéz lövészárkharcot a nagy hevesézzel ezen a fronton támadó oroszokkal. A legutóbbi napokban egy rohamnál *Urbán báró* ellenséges golyótól találva lábán megsebesült. A harctérről szállították az olmtzi kórházba.

— **A de Rougé gróf alkalmatlansága.** Genfből jelentik: A rennesi második kerületi haditörvényszék elítélte de Rougé Emánuel gróft, Tremével maire-jét háromévi fogházra és háromezer frank pénzbüntetésre, mert a gróf okiratot állított ki, amelyben katonai szolgálata alkalmatlannak nyilvánította magát.

— **Páris új katonai kormányzója.** Párisból jelentik: *Maunoury* tábornokot, aki hónapokkal ezelőtt súlyosan megsebesült a nyugati fronton és aki azóta felépült, Gallieni utódául kinevezték Páris katonai kormányzójává.

— **Az olasz hadiönkéntesek elbocsátása.** *Luganóból* jelentik: Nagy feltűnést keltett tegnap az olasz kormány az az elhatározása, hogy a hadiönkéntesek legnagyobb részét szabadságot, azzal a megokolással, hogy a hegyi harcokban nem veheti hasznukat. Az igazság azonban az, hogy az önkéntesek megvetnek minden fegyelmet és testi ellenálló erejük is nagyon csekély.

— **Egy vezérkari százados hősi halála.** *Lehoczky József* a VII. hadtestbe tartozó vezérkari százados hősi halált halt az olasz harctéren. Az elhunyt hős bátyja, *Lehoczky Béla* vezérkari ezredes megható levélben írta le öccse halálát és temetését: A Monte San Michelen történt — írja — ahol az illető sereg vezérkara táborozott. Józsi épen *Weber* brigád-ezredessel tárgyalt a cottiói iskola udvarán, mintegy két kilométernyire a tűzvonal mögött. Az udvar előlő részében állottak mind a ketten, amikor egy nehéz olasz gránát csapott az iskolaépületbe, ahol feirobbaut és Józsit, valamint *Weber* ezredest halálosan megsebesítette. Gyorsan orvosi segítség érkezett és mindkettőjüket a betegszállító autón a *Gorjanskoban* lévő kórházba vitték. De nem lehetett segíteni rajtuk. Józsi, anélkül, hogy öntudatra ébredt volna, meghalt. *Weber* ezredes pedig 24 óra hosszat kínlódott, míg végre jobblétre szanderült. Mikor másnap megérkeztem *Gorjanskobá*, mindkettőjüket koporsóba fektetve találtam s a magammal hozott babérkoszorút lábaikhoz helyeztem. Október 25-én távoiról hangzó ágyudörgés közepette katonai ünnepélyességgel vittük a két hőst utolsó útjukra. A temetésen résztvett *József főherceg* is néhány tiszt kíséretében.

— **Milyen lesz a tél a harctéren?** *Cholnoky Jenő* dr., a kolozsvári egyetem európai hírű tanára érdekes előadást tartott Kolozsvárt arról, hogy milyen időjárás lesz az eljövendő hónapokban a harctéren? Az orosz hadszíntéren megkezdődik az esős, ködös időjárás, amelyet decemberben dermesztő tél követ. Hó nem esik, inkább esős dér lep el mindent. Az ég ilyenkor derült, de a hideg nem eltűrhetetlen. Riga körül és Kelet-Galiciában sines hidegebb, mint a Kaspitó északi partjain. A tél tehát ezen a hadszíntéren nem olyan kellemetlen, mint az ősz. Szerbiában megkezdődnek a hosszú, nagy esők: feláznak az utak, járhatatlannokká válnak az ösvények. Ez az abnormalis esőbőség a Földközi-tenger közelségének a hatása. Igen zord az ősz és a tél a Dardanelláknál, ahol nemesak eső, hideg, köd, de óriási viharok is tűrhetlenné teszik az időjárást. Az olasz harctéren a tirolai és karintiai átjárókat már ilyenkor magas hó fedi, majd jön a sírokkó s vízzé válik a Karsztlejtőkön a hó. Bátran kimondható, hogy az Alpokban korántsem olyan zord a tél, mint a Kárpátokban. Ha nagyobb is a hó, korántsem oly nagy a hideg. A legkedvezőbb az időjárás a nyugati harctéren, ahol ugyan szintén gyakori az eső és a köd, de alig van hideg.

— **Iparosok pályázata a Weitzer-alapítvány hatvan ezer koronás kölcsönsegélyére.** Mint ismeretes, az aradi kereskedelmi és iparkamara közbenjárására a háború következtében inségbe jutott aradi iparosok között kiosztásra kerül a Weitzer-alapítvány ama 60.000 koronája, amely a fa- és fémipari szakiskola föl nem építése következtében megmaradt. Az összeg kölcsönsegélyképpen kerül kiosztásra, amelyet azonban a háború után a megelőzettek méltányos részletekben vissza kell fizetni. A Kamara közli, hogy az összegre már benyújthatók a pályázatok a poléarmesteri hivatalnál. Kölcsönsegélyben a miniszteri határozat szerint csak azok részesülhetnek, akik megfelelő biztosítékkal, jótállékkal rendelkeznek. Valószínű, sőt kívánatos is azonban, hogy a jótállást a Weitzer-bizottság jóindulatu, enyhe mértékkel kezelje.

— **Házasság.** *Goldberger Márton*, zalainai kereskedő a hó 9-én, kedden tartja esküvőjét *Trebits Rezsén* urleánnyal, *Trebits Mór* Neuman gyári tisztviselő kedves leányával.

— **Aradi tüzérfőhadnagy felvétele az Erdékes Ujságban.** Az *Erdékes Ujság* legutóbbi számának címlapján a harminc és feles mozsár elstítéséről közöl érdekes felvételeit. A nagyszertű felvételt *Schütz Béla* dr. aradi ügyvéd készítette, aki mint tüzérfőhadnagy az olasz harctéren egy nehéztarackitegnél szolgált a harminc és felesek mellett és az *Aradi Közlönynek* több érdekes harctéri közleményt küldött megfigyeléséről.

— **A csermő-nagyszalonta-berettyóalfalui h. é. vasut előmunkálási engedélyesei** *Gerster-Megyeri* és *Szunyogh* a szükséges műszaki munkálatokat már elkészítették és a hozzájárulási összegek tekintélyes részét is megszerezték, úgy, hogy a finanszírozás kérdéseit, ha a háború közbe nem jön, könnyen megoldották volna. Így azonban az ügy a béke beköszöntéig eltolódott. A tervbe vett vasut az *Arad-csanádi vasutak Csermő állomásából* kiindulva *Apáti*, *Barakony*, *Talpas* községeken át *Nagyszalontáig*, innét folytatódatosan *Mezőgyán*, *Zsadány* felé *Komádiig*, továbbá *Vekerd*, *Furta*, *Zsáka*. *Bakonszeg* irányában *Berettyófalunig* vezetne, míg *Tepe* községen át *Derecskőig* szárnyvonal van kilátásba véve.

— **Ismeretlen halott katonák.** A bécsi közös központi tudósító iroda személyazonossági osztálya az ismeretlen katonai halottak és a hadsereg kíséretében elhalt polgári személyek fénvképesoortját a hozzávaló személyleírással közszemlére való tétel céljából megküldötte az aradi rendőrségnek, ahol a fénvképesoort a bejelentő hivatalban bárki által megtekinthető. Aki az ismeretlen halottak személyazonosságára felvilágosítást tudnak adni, azt a bejelentési hivatal vezetőjénél jelentésük be.

— **Meghívó.** Az aradi izraelita kiházasító egyeslet a hó 7-én délután fél 5 órakor saját helyiségében (*Árpád-tér* 5. l. emelet) választmányi ülést tart, amelyre a választmány tagjait ezuton is meghívja *Kohn S. N.* elnök.

— **Az aradi kereskedelmi és iparkamara** ezuton közli az érdekeltekkel, hogy a hadügyminisztérium a legközelebbi időben 12000 pár kőristából készült skitalpat, ugyanannyi kőrifabotot, kenderkötetet és hordozó hevedert akar beszerezni. Részletes felvilágosítást ad a kamara irodája.

— **Adomány.** A *Városligeti* hadikórház vezetősége halás köszönetét fejezi ki a következő jószívű adakozóknak, kik uzsonnával, cigarettával és egyéb adományokkal látták el a beteg és sebesült katonákat: *Özv. gróf Wenckheim Frigyesné*, *Liczav Endréné*, *Özv. Hauser Károlyné*, *Bing Edéné*, *Mizert Vilmosné*, *Balassa Györgyné*, *Hesch Vilmos* és neje, *Steiner Ilus*.

— **Versenyfutás a halálfa!** (*Nordisk-sorozat* az *Apollóban*.) A *Nordisk-ujdonságok* sorozatának bemutatását hálón folytatja az *Apolló-színház*, amikor a „*Versenyfutás a halállal*” című nagyszabású, gyönyörű dráma kerül vetítésre egy másik nagykoncepciójú képpel, a „*Lóverseny és kártya*” című bűnügyi drámával együtt.

— **Papirárulóból nagy engedményt nyult** *viszonteladéknak Kerpel* papirnagykereskedése. 193

— **Ugyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. l. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az *Aradi* nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Aki nincs a harctéren: pénzével harcolhat a hazáért! :- :- :-

— **A keresztnevek adója.** Amsterdamból jelentik: Hollandia fegyveres semlegessége fenntartására több száz millió forintot adott ki és ha a háború még néhány hónapig tart, a vértelen háborúban a kis ország ezer millió forintot fog vezetni. Ezt az óriási összeget nyilvános kölcsön alakjában vették föl, amelyért öt percentet fizetnek az állam hitelezőinek. Eltekintve a kiadásokban mutatkozó állandó emelkedéstől, évenként 50 millióval kell tehát Hollandiának bevételeit szaporítani, hogy a fegyverkezési kölcsön kamatait fizetni tudja. Tekintettel arra, hogy Hollandiában ugyiszólván mindent megadóztattak már, a legtöbb adót magasabbra szöfolják. Ehhez járul még néhány újabb adó. A sör, bort és szeszes italokat súlyosabban terhelik meg adóval, a kivitelre és bevételre újabb terheket rónak. Végül a hollandi pénzügyminiszter feltalált egy új adót, amely még eddig egyetlen finanszenit sem foglalkoztatott. Ez az adó a keresztnevek adója. Az olvasó bizonyosan csodálkozva kérdezi, hogy mit érten ez alatt. A felelet igen egyszerű. A hollandiaiak gyermekeiknek egész sereg keresztnevet adnak, mert ebben bizonyos előkelőséget látnak. Az igyekezet az, hogy a gyermekek legalább is oly sok nevet viseljenek, mint az uralkodóházak gyermekei. Hollandia pénzügyminisztere, Treub, arra alapítja tervét, hogy minden egyes keresztapa és keresztanya, akinek a nevét fölveszi valamelyik újszülött, ajándékot ad a szülőknek. A törvényjavaslat szerint mindenki, akinek kettőnél több keresztneve van, bizonyos adót fizet. Érdekes lesz a törvényjavaslat parlamenti tárgyalása, mert hiszen az összes képviselők, négy és öt keresztnevet viselnek.

— **Meghívó.** Az Első aradi betegsegélyző és temetkezési egylet f. hó 7-én délután 4 órakor saját helyiségében (Árpád-tér 5., I. em.) választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait ezúton is meghívja Kohn S. N. elnök.

— **Kimutatás a liceum kórház sebesültjei részére beérkezett október havi segély alapot képező rendes havi járulékról:** Vásárhelyi Janka, Br. Neuman Dániel, Goldschmiedt Sándor 20 kor. Marosz Ivánné, Steiner Jakabné 10 kor.; Hász Erzsébet, öz. Hász Sándorné, Csapó Lorántné, Simó Károlyné, Issekutz Lászlóné, Pozsgay Istvánné, Fábry Sándorné, Jegessy Károlyné, Dr. Mann Adolfné, Domány Józsefné 5 kor.; Hermann Gyuláné, Zinner Béláné, Rozsnyai nővérek, Mittermayer Ödön, öz. May Jánosné, Herbststein Cecília, 4 kor.; Beregszász Lajosné okt. és november hóra 8 kor.; Darvas nővérek 3 kor.; Halmay Andorné, Leitner Kálmán, Schóor Lajosné, Lukács Gézáné, Thomka Ida, Thomka Pál 2 kor.; Katona Béláné 1 kor.; Domonkos Gyula 1 doboz Operas, 14 nagy szivar, 74 kis szivar, 9 doboz finom cigareta. A nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond a liceum kórház vezetősége.

— **Katonai szalmazsák hulladék papirból.** Németországban ezidén — valamint Európa többi országaiban is — nem jól ütött ki a szalmazsákmelés, úgy, hogy felfigyelt annak a szükségére, hogy a katonai táborokban a katonák tekvőhelyére szükséges szalmát valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra újabban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéka bizonyult legmegfelelőbbnek. A megvetett és kevésbé becsült makulatura tehát ime kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügyminiszter rendelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő garnizonbeli gazdasági hivataloknak beszolgáltassák. Az így összegyűjtött papírost azután főlseleltetik és szalma helyett ezzel tömők ki a katonai ágyak szalmazsákjait. Bebizonyult az, hogy a férgék a papírt kerülik, mint az őrdög a tömjént, ilyenformán tehát katonáink a papírből készült ágyakon nyugodtabban fognak piheneni. Ilyen hulladékpapírt kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.**

— **Köszönetnyilvánítás.** A Nők Otthona részére Széchenyi Kazmérné 14 koronát küldött karácsonyi ajándék címen, egy emberbarát különböző élelmiszereket, mely adományokért hálás köszönetet mond az eladónak.

— **Üzletelhelyezés.** Nagyrabecsült helybeli és vidéki megrendelőimet és vevőimet értesítem, hogy harmincöt éve fenálló jóhírnevű paplankészítő üzletemet ugyanazon házban az *udvarba* helyeztem át. További szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel *Haubenreich Mihály* paplan különlegességi üzlete Andrássy-tér 22. 4121

— **A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Jászó** dúsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. **Vidéki rendelések pontosan intéztetnek el.**

— **Fütsünk papírral!** A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapírt kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában** Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— **Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.**

— **Oszi divatlapok Kerpelnél.** 198

TÁRKASÁGOK.

(Az olvasó méz.) Olvasom, böngészem a lapokat. Valahol hirdetés öltik a szemembe

Valódi mézet

hogyan állíthatok elő magam nagyon olcsón? Két korona beküldése ellenében biztos utmutatás.

Most minden drága. Az ember nem győzik karékoskodni. Elküldtem tehát a hirdetésben jelzett címre a két koronát és a postautalvány szelvényére odairtam:

— Kérem, tudassa velem a legsürgősebben, hogy állíthatok elő magam valódi mézet.

Két nap múlva megjött a válasz. Nagy boríték, benne egy kis nyomtatott papírlap. Összesen három szó:

“Változzon át méhecskévé.”

(A legjobb beosztás.) Öreg, nagybajuszos, bizony már öszes ember feszít fess katonaruhában. Most vonult be november 8-án. Ismerősei barátságosan üdvözlik és megkérdezik:

— Nos hogyan islik a katonáskodás? Bizony nem gyerekjáték öszülő fejjel ujoncnak menni.

— Köszönöm — feleli az öreg hetykén — nincs nekem kutya bajom sem. Tisztiszolgának osztottak be a fiam mellé, aki most lett zászlós.

(*Signum laudis.*) Diosó katonáink nemcsak az ellenséggel, hanem még a súlyos áldozat árán szerzett kitüntetések nevével is hadilábon állanak. Egy aradi polgár 28 éves fia az orosz-angyal-orosz harcotéren oly vitéz és bátor magatartást tanúsított a tuleróval levő oroszokkal szemben, hogy elismerésül rövidesen a „Signum laudis” kapt. Sietett is ezen körülményt Aradon levő szüleivel közölni. A tudósítás így hangzott: „Kedves Szüleim. Örömmel tudatom, hogy oly hősiességgel harcoltam a muszkákkal, hogy érdemül a *Sigmund Laidist* kaptam.” A boldog apa azonban a fiánál is tovább ment, amennyiben a jóbarátoknak és ismerősöknek már így mesélte el a nagy kitüntetését.

— Képzeldék a fiam oly nagy dolgot tett a háborúban, hogy a *Sigmund Ladislaus* érdemeit kaptam...

(*Nis után mi jön?*) Miután csapataink Belgrádot, a bolgárok Uskubót és legújabbán Nist elfoglalták, a kávéházi magánbeszélgetők kérdőjellel görnyedve kérdezik egymást:

— Nis után mi jön?

Persze a találgatások hosszú láncolata követi a kérdést.

Az egyik azt mondja, hogy most már csak a szerbek megadása következik. A másik azt feleli, hogy csután a szerb és montenegrói hadsereget megsemmisítik és a balkán háborúnak vége. Jön azonban a harmadik stratégus és a legnagyobb komolysággal így vetett véget a vitának:

— Pontosán felelve a feltett kérdésre, most néstem éppen a térképet, *Nis után déli irányban Leskovát, délnyugat felé Pristina jön...*

Az illetőt a rossz háborús híreket és élceket ellenőrző bizottságnál teljelentették.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A gróf és jószágkormányzó sajtópere. Megemlékeztünk már arról a sajtóperről, melyet Lukácsy Lajos aradi ügyvéd indított Gyulay István gróf ellen azért, mert a gróf egy nyílttéri közleményben megtámadta volt jószágkormányzóját. Az aradi kir. törvényszék a most folyó esküdtszéki oiklura akarta kitűzni az ügy fő-tárgyalását, de mivel a beszeresni rendelt iratok valamennyi megkeresett bíróságiól még nem érkeztek be, a sajtóper tárgyalása a legközelebbi esküdtszéki oiklura maradt. A gróf és volt jószágkormányzója sajtóperének fő-tárgyalása egyike lesz az utóbbi idők legérdekesebb tárgyalásainak, mert a törvényszék mindazon körülményekre elrendelte a valódiság bizonyítását, melyekre vonatkozólag a gróf védője, Gabos Jenő dr. ügyvéd a gróf vagyonekezelését illetőleg a bizonyítást kérte. Így az esküdtszéki fő-tárgyalásra az ország különböző részeiből a tanúk egész serege fog felvonulni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Muzsikus. A katonazenekaroknak színházi zenekieéretre átengedésével a hadügyminiszter 15204. elnöki számú rendelete foglalkozik. Ez a rendelet minden tekintetben szabályozza a katonazenekarok közreműködését olyan színházakban, amelyek megfelelő polgári zenekart alkalmazni nem tudnak. Muzsiban nem engedi meg a rendelet a zenekarok játszását.

Házirend. A szabályrendelet tervezetét helyhiányában nem tudjuk közölni.

Grafologus. Egyik olvasónk sziveségéből a múlt heti isenettünket a következőkkel egészíthetjük ki: Komoly grafologusok:

Frikera Verlag, Leipzig.

Frau Elisabeth Ebertin, Breslau.

Frau Dolphine Poppée, beidigte Schriftsach-verständige, Wien.

Frau Magdalene Thum Kintzels Graph. Inst., Nagyszében.

Egy jellemrajz terjedelem szerint 2—5 márka.

Z. M. A közlést köszönettel vették és amint látható: felhasználják.

B. I. A vers korántsem olyan remekmű, hogy egyszerre tíz lapban is megjelenjen. Egy helyen olvashatta, érje be ezzel. Mi nem köszödjük.

Egy hilközségi tag. A panasztól ügyet megvisszáljuk.

Minden ötven koronás kötvény
jegyzése egy-egy csöpp, me-
lyekből milliárdok lesznek a had-
sereg számára.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1915. évi november hó 10-én d. n. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 5. A tanács bemutatja az aradi iparostanone iskola 1915—1916. évi költségelirányzatát. 6. U. az bemutatja az aradi kereskedő tanonciskola 1915. 1916. évi költségelirányzatát. 7. A budapesti kir. magyar tudomány-egyetem rektora a harcterről haza került egyetemi hallgatók javára segílyt kér. 8. Az aradi patronázs egyesület által felveendő 80000 koronás amortizációs kölcsönre a város közönségének jóátállását kéri. 9. A tanács előterjesztése a városi árvaháznál szükségessé vált fűtési munkák tárgyában tett intézkedése tárgyában. 10. A tanács előterjesztése a közlelmzési ügy országos rendezésének sürgetése tárgyában. 11. U. az előterjesztése a város egy évi gabonaszükségletének 800 waggóban leendő megállapítása tárgyában.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi november 7-én:

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárakkal

A b ő r e g ő r.

Operette.

Este 7/8 órákor rendes helyárakkal:

C, Bérlet.

C, Bérlet.

Korzó szépe.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órákor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom

mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Gzedly
ügyvédi irodája, Arad. 4225

Magyar Remekirokból.

Fóti dal.

(Szabadon Vörösmarthy után.)

Bort megissza magyar ember,
Jól teszi,
Okkal, móddal meg nem árthat
A szeszl . . .

Borszéki ásványvizzel
Keveri!

Kapható Aradon mindenütt.

8431

Bernát

gyere haza, már elmentek!

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

:: nagy ::
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Óriási

bajok vannak most a bádogdo-
bozok körül a nagy fémhiány
miatt úgy, hogy gyáramban több
izben üzemzavar fordult elő, mert
nem tudtam a sokféle nagyságu
bádogdobozokat beszerezni. Mély
tisztelettel kérem tehát a t. fo-
gyasztó közönséget, hogy bevá-
sárlásainál legyen szives csak
az óriási

FEDÁK

cipőkrém kéri, hogy a szük-
séges dobozok készítése egyön-
tetű legyen, mert csak így lesz
módomban tisztelt vevőim óriási
szükségletét, dacára a súlyos
viszonyoknak kielégíteni.

Az óriás Fedák-

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált
minden háztartásban, mert Há-
ziasszonyaink meggyőződtek ar-
ról, hogy ezen kipróbált, jó czi-
pőkrém az összes gyártmányo-
kat felülmúlja.

Az Oriási Fedák cipőkrém a
nyers anyagok folytonos emel-
kedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült
nagyobb mennyiségű, elsőrendű
minőségű nyersanyagot besze-
reznem és így a háboru előtti
kitünő minőségben

mindenütt !! kapható !!

3997

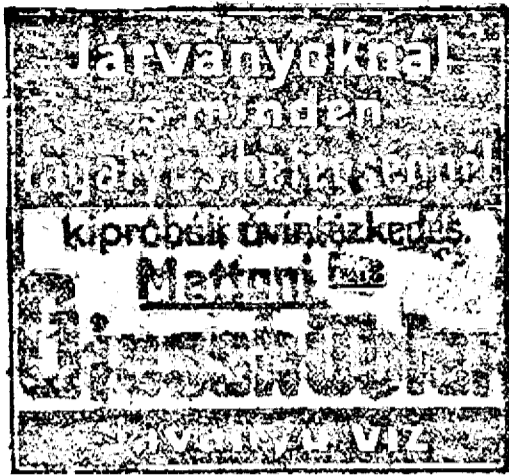
Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

Képviselve: Szemző Armin áru-
ügynöksége által Arad. Telefon 592.

Értéktör.

Uránia

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a váratlan nagy érdeklődésre való tekintettel

„Az alagút”

képet legközelebb folytatólag bemutatjuk.

Egyben szives tudomásul vétele végett közöljük, hogy

Bródy Sándor:

Lyon Lea

című szinderabjának filmlelvételeit legközelebb mi mutatjuk be.

Tisztelettel:

az Uránia igazgatósága.

Mácsa község jegyzőségénél

a jegyzői teendőkben teljesen jártas

írnok, vagy írónő

november hó 15-től kezdve

alkalmazást talál.

Javadalma az írónoknak havi 130 K, az írónőnek havi 120 K fizetés.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

November 7-én, vasárnap

A Nordisk Films Comp. ujdonsága:

A

rabasszony

Bűnügyi történet 3 felvonásban.

Főszerepben:

Ebba Thomsen és Robert Dienesen.

Göre-sorozat harmadik része:

Göre Marta lakodalma

Falusi vig életkép 3 részletben.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak. Vasárnap 3, 1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek és

nem folytatólagosak.

Üzletünket

november havában

Andrássy-tér 22. sz.

a megyeházzal szemben

helyezzük át.

8401

Cipő Tözsde.

Braun N. A.

festékraktára

Arad, Boros Beni-tér 7.

1011

Ajánl 1-

petroleumot

literenként **68** fillérért.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsik-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsiakat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összerakható ágyakat és matracokat. Szállodai és kórházi, kórház és intézetek berendezését. Eivállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 801

Munkás-bakkancs

legjobb minőségű,

nagy mennyiségben kapható

Schwartz bórkereskedőnél,

Aradon.

4892

APRÓ HIRDETESEK

ÜZLETEK.

Kiadó vegyeskereskedés
berendezéssel és lakással vidéken.
Bővebbet Ifj. Weisz Móránál Varjassy József-utca sarok. 4368

Borbély üzlet
kiadó, Ifj. Weisz Móránál Varjassy József-utca sarok. 4869

Egy üzlethelyiség
Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt kiadó. Bővebbet az emeleten. 4378

Jóforgalmu korosztály
gr. Tisza István-ut 66. szám alatt más foglalkozás miatt házzal együtt sürgősen eladó, vagy haszonbérbe kiadó. 4310

Két kis üzlethelyiség
Heim Domokos utca 1. és Hal-tér 2. alatt, utóbbi mellékkeliséggel, lakásnak is alkalmas, azonnal, igen olcsón kiadó. Bővebben Márton Jakab, Szabadság-tér 10. 4298

30 év óta fennálló
szatócüzlet forgalmas helyen, konkurrencia nélkül, trafik, italmérés és bélyegáruda jogokkal együtt, elköltözés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4300

**Az „Aradi Kereskedők Köre”
helyeszközlő osztálya**

azonnali belépésre keres: helybéli elsőrendű vaskereskedés részére 2 ügyes segédet, továbbá helybéli és vidéki cégek részére több rőfő, tűszer- és vegyes szakmabeli segédet.

Ajánlatok fenti címre küldendők. Csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály igazgatója.
1915

**Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,**

Tea és Rum
jutányos áron kaphatók:
Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 359

**Aranyat
és
Ezüstöt**

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos
óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 984.

Üzlethelyezés.

Igen tisztelt megrendelőmet és a nagyközönséget értesítem, hogy az eddig Weitzer János-u. 9. szám alatt létezett

KARPELESZ-féle

uri szabó üzlet

Weitzer János-utca 2. sz.

(Minerita-épületbe, helyeztetett át.

Ablakrudók

Vatódli amerikai önműködő ablakrudónyök gyári raktára.

Gyermek-kocsik
nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu- és játéka-
áru üzletében 1561
Arad, Szabadság-tér 21.

„Hungária” Aradi Pamutárugyár R. T.

Meghívó.

A „Hungária” Aradi Pamutárugyár R. T.

1915. évi november hó 21-én délelőtt 11 órakor tartja meg Aradon az Aradmegyei Takarékpénztár üléstermében

VI. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Az alapszabályok 14. §-a értelmében a közgyűlésen csak azok a részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, kik a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 3 nappal, tehát legkésőbb 1915. évi november hó 17-ik napjáig bezárólag részvényeiket a szelvényivekkel együtt Aradon a

- „Hungária” Aradi Pamutárugyár R. T.,
- Aradmegyei Takarékpénztár,
- Aradi Első Takarékpénztár,
- Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár R. T.,
- Aradi Ipar- és Népbank,
- Aradi Polgári Takarékpénztár,
- „Viktória” Takarékpénztár és Hitelintézet R. T.

pénztáránál letétbe helyezik.

Napirend:

1. Két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítése végett.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének felolvasása; az 1915/1915. évi zárszámadások és évi mérleg megállapítása és a felmentvény feletti határozathozatal.
3. Az igazgatóság tagjainak és három felügyelő-bizottsági rendes tagnak választása három-három év tartamára.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
5. Netáni indítványok.

Arad, 1915. évi november hó 2.

4328

Az igazgatóság.

399/1915. ügyszám.

Arverési hirdetmény.

Dr. Molnár Oszkár, aradi ügyvéd által képviselt Irsai Lipót húsvaddobral kereskedő cég megkeresésére mintegy negyvenhétötven métermássa, étkezési célra alkalmatlan, de ipari célokra felhasználható dő 1915. évi november hó 12. napján d. n. 3 órakor az Aradi termény- és áruaktár részvényszereségnek Aradon, Kurucz-utca levő telephelyén közbenjöttöm mellett megtartandó nyilvános árverésen késpénzfizetés és a vételi díjtelék ellenében eladandó fog.

Arad, 1915. november 6-án.

Dr. Pálmai Lajos
kiz. közjegyző.

4980

„Matteine”

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-43.

(Telefonos Pótkészlet)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csakély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorsat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon,
Deák Ferenc-utca 40. szám.

**Petroleum,
Gépolaj,
Kocsikenőcs,
Gyufa,
Gyertya és
Zsiradék áruk**

nagy raktára.

1 liter

P
e
t
r
o
l
e
u
m

64 fillér.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.
Telefon 262. sz.

Zongora javítások

és hangolások
ugy helyben, mint
vidéken pontosan
eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik

zongorahangozó
Arad, Batthyányi-u. 26.

Városi zeneiskola.

**Költözködők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanyszerelési vállalkozó
Arad, Selac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

"E."

Vasárnap személyesen megadom a választ. **"V."** 4368

Középkora

Intelligens gavallér helybéli vagy vidéki urlembert tisztességes ismeretséget keresi független fiatal urasszony, aknél szabad idejét kellemesen eltöltene. Leveleket "Üdvösség" jellegre a lap kiadó-hivatalába ker. 4364

Ibolya.

Egrem kérem egy életet ment meg. Mit jelent ez? És biztos alkalmat válaszra. Teljesen megtörve kétségek között. Szív. üd. sok kézcsókkal. 4350

Csinos intelligens asszony

előkelő idősebb úri ember állandó tisztességes barátságát keresi. Levelet "Független" jellegre a kiadóba, a lapban jelesve ker. 4355

ELLÁTÁS.

Uri háznál

kosztot kaphat fiatal ember, esetleg tiszta burokozott szobát is. Wessélyi-u. 9. sz. 4347

OKTATÁS.

Keresek

egy keresztény tanítónőt ki fiam és leányomat a IV. és VI. osztályra előkészíti és levezgátatja. Ajánlatok "Vidék" jellegre a kiadó-hivatalába küldendők. 4356

ALKALMAZÁST NYER.

Még néhány képviselő

kik magánvevőket látogatnak, egy igen aktuális könnyen elhelyezhető cikk eladása által, érélyes utánjára szolgáló keresetre lehetnek szert. Árjegyzék, minta, utigazolvány, stb. rendelkezésére állanak. S. Müller & Co. Wien I. Kai 3. 8882

Fiatall fűszer

és csemege kereskedő-segéd ki a román nyelvet beszéli, és egy jobb nevelésű fiú tanulól felvétetik Kertész Pálnál Arad, Erzsébet-u. 13. sz. 4381

Keresünk

üzletünk pénztára kezeléséhez egy szerény megbízható románul is beszélő izraelita kisasszonyt azonnali belépésre Tausig C. és Tsa Kápolna. Krassósözvény m. 4357

Ein bescheidenes deutsches

Fräulein wird gesucht zu ein 4 Jähriges Mädel. Näheres: Zrinyl-utca 4/a., I. em. 4370

Keresünk azonnaira

egyedül álló megbízható embert, ki a foglyok ellátás körül teendőket érti. Gyakorlattal bírók előnyben. Ajánlatok fizetési igények megjelöléssel Seidner B. és fia és Winkler Testvérek cégnek Alvácsára küldendők. 4371

Ügyes

fiatal fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik Pollák József fűszernagykereskedésében. 4351

Északi installatiónk,

főképp szinórvezetékek szerelésében kellő gyakorlattal bíró villanyszerelők huzamosabb ideig tartó munkát nyerhetnek a "Makói Villamos Telep"-nél Makón, Csanád-megyében. Ajánlatok a fizetési igény felemelésével a fenti címre küldendők be. 4337

Varróleányok

állandó alkalmazásra azonnal felvételnek. Csakis elsőrendű erők jelentkezzenek. Wieserné Steiner Ilonkánál, Weltzer János-u. 19. 4339

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes varrónő

házakhoz ajánkozik. Cím Kotecki, Süvegtér 6. 4360

Budapesti masszirozónő

házakhoz ajánkozik masszírozni, tyukszemét vágni. Esetleg vidékre gőzfürdőbe is elmegy. Cím József Főherceg-ut 18. ajtó 8. 4353

Intelligens

hadmentes kereskedelmi úri ember, mellék foglalkozást keres a d. e. órákba reggeltől d. n. 8 óráig. Pánzboszoró, raktári kezelés, vagy bármely kereskedelmi megbízatásokat elvállal. Cím a kiadóban. 4361

Gyakorlott elárúsítónő

ki mindig állandóan üzletben volt, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4354

Intéző

hadmentes, állást keres. S. J. gazdatiszt Battonya III. 55. 4358

Irodai teendőkhöz jártas

hadmentes fiatal ember lehetőleg vidéki, malomban vagy ipartelepen állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4373

Gesellschafterin

aus angesehener Familie, wünscht deutsche Conversations Stunden bei erwachsenen Mädchen, oder Dame zu erteilen. Näheres in der Administration des Blattes. 4281

Méregképes

könyvelő, ki a gépirásban, magyar levelezésben, liszt-, termény- és gabonaszakmában jártas, állást keres. Orál könyvelést is elvállal. Megkereséseket "Könyvelő" jellegre a kiadóba kérek. 4302

Intelligentes

deutsches Fräulein aus angesehener Familie erteilt deutsche Stunden. Adresse in der Administration. 4281

Jól főző

szakácsnő nagyobb urháshoz ajánkozik. Cím József Főherceg-ut 8., a házfelügyelőnél. 4306

Hadmentes,

2000 korona óvadékkal rendelkező egyén raktárnoki vagy felügyelői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4344

Ügyes szakácsnő

azonnali belépésre ajánkozik. Cím Gróf Tisza István-ut 26. 4340

Fiatall fűszerkereskedő segéd november 20-iki belépésre állást keres. Cím Borgino Béla, Arad-Gáj. 4345

INGATLAN.

Főterek közelében

2-3 lakosztályal bíró házat megvételre keresek, részletes körülírást és árat közölve. Cím a kiadóhivatalban. 4352

LAKÁST KERESNEK.

5-6 szobás földszinti lakás, két bejárattal, vagy egy házban 3-4 szobás földszinti és 2 szobás földszinti vagy emeleti lakás, Szabadság-tér, vagy Andrássy-térre nyíló utcában, krszélet- vagy Apponyi-köruton kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 4304

KIADÓ LAKÁS.

Elegánsan burorozott

2 szobás lakás fürdőszobával, esetleg konyhabasználattal 1 vagy 2 személy részére f. hó 15-től kiadó Aranykéz-utca 2-3. 4379

2 és 3 szobás

alsóemeleti lakások azonnal kiadók. Bővebbet Kiss Ernő-utca 1. 4382

Három utcai,

három udvari és fürdőszobából álló első emeleti úri lakás minden mellékkelhelyiséggel május 1-től kiadó. Bővebbet Haszinger-utca 4 földszint balra. 4376

Burorozott szoba

esetleg teljes ellátással kiadó Deák Ferenc-utca 31. szám. 4365

Szent László-utca 9. sz. alatt 6 szobás modern úri lakás 1916. május hó 1-re kiadó. 4277

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

A város legszebb helyén

egy különbejárattal burorozott szoba november 15-re kiadó. Bővebbet színház-épület, Szabadság-tér 21., II. em., ajtó 20. 4292

Elegánsan burorozott

két egymásba nyíló szoba, előszobával, villanyvilágítással; kiadó Erzsébet-körut 87., II. 16., a törvényességgel szemben. 4305

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellékkelhelyiségekkel együtt, Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

egy fekete, rövid fonom songora, egy hálószoba berendezés és egy ebédlő csillár. Bővebbet Vessélyi-utca 23. 4367

Egy

jókarban lévő Schöberl ágy, II. Vilmos császár-tér 3. sz. alatt eladó. 4375

Egy szmirna

ebédlő szőnyeg és egy elefántcsontfejű fuvola, Lajsa-utca 2. sz. alatt eladó. 4368

Eladó

egy pár teljesen új igen finom magyar szerszám ezüst verettel, két garnitúra dus sailanggal. Cím a kiadóhivatalban. 4373

Petrosselymet,

sárgarépát métermásánként, fokhagymát 4 kg.-ként szállít Csató Lajos konyhakertészeta, B.-Csaba Vanthát-pusztá. 4388

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az "Eos Cream" kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözsdeben. 3405

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Házi szappan

2-4-6 éves, tábiákba nagyobb mennyiség eladó. Tudakozódni lehet a Cipő Tözsdeben. 4149

Áthelyezés miatt

világos hálószoba és konyhaberendezés eladó Boros Béni-tér 15. a házmesternél. Bővebbet Kápolna-u. 8. Ugyanitt modern hálószobaberendezések eladók. 4162

Singer varrógép

teljesen jó állapotban és egy babamodell jutányosan eladó, Nádornál Hal-tér 1. 4275

Urasságtól

levetett mindennemű férfi ruhát és butorokat vess és elad legjutányosabban Kohn Márton szibáros, Szent Pál-utca 2. Otthon kávéházzal szemben. 4267

Két gyermekkoosi

kész alatt eladó. Tökőly-tér 6. sz., I. em. 4324

KÜLÖNFÉLE.

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Perényi-utca 6. Telefon 882. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek is legolcsóbb áron. 3176